Biblioteca Centrală Regională

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Din sumar:

Interviu cu Durov al V-lea

Marele pitic galben

Patru zile printre fachiri

Ultimele zile de iarnă la Moscova...

Incepind cu acest număr citiți:

SCUT ȘI SPADĂ

de VADIM KOJEVNIKOV

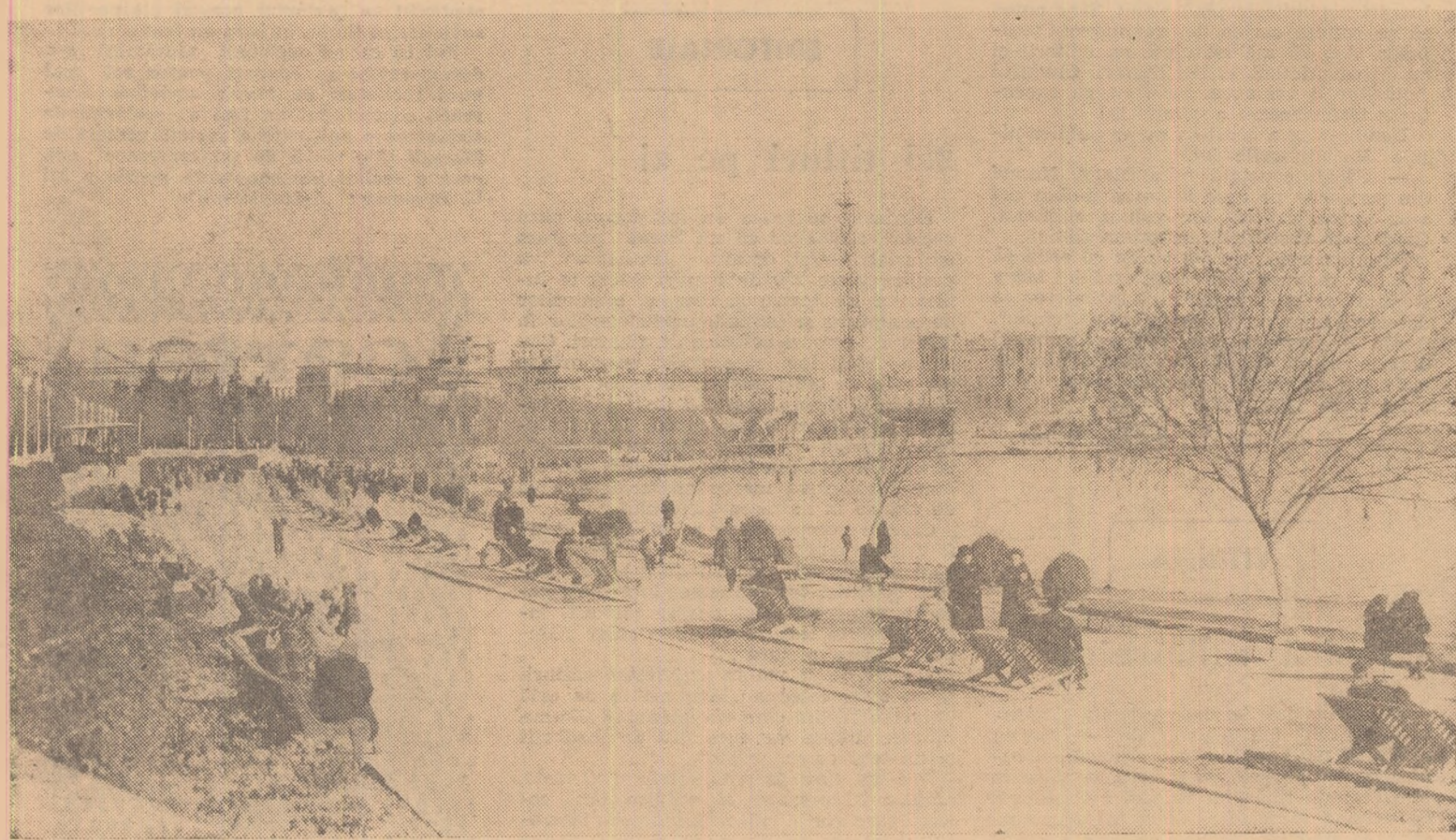

...Primele zile de primăvară la Baku

In vizită la Clochemerle

ANUL XXII

8

(1093)

25 februarie 1966

12 pagini, 1 leu

Tamara Iufa: „Marțiene" (Ulei)

PROFILURI

De vorbă cu miss Mary

...De două ori am fost în această casă. A doua oară i-am trecut pragul cu un sentiment straniu, știind că dincolo de ușă n-am să-l mai întîlnesc pe Hemingway.

Îi adusesem o sticlă cu vodcă lui miss Mary (așa îi spunea soției sale Hemingway și prietenii lui; eu n-am acest drept, dar îmi vine greu să-i spun altfel acestei femei delicate, ca o pasăre).

— Hai să bem un păhărel, îmi spuse ea. Să trecem peste tradițiile burgheze și să bem un păhărel de dimineață.

Am încălcat tradițiile și după aceea am ieșit pe balcon, cu cîte o ceașcă de ceai în mînă. În fața noastră: soarele și colinele cufundate în liniște. Susurul unui rîu se auzea de undeva, de aproape, iar tristețea transparentă a toamnei ne învăluia cu voalul ei invizibil. Miss Mary își aducea aminte de frumusețile toamnei din Africa răsăriteană, din Spania și din Italia. Eu mă gîndeam la Pușkin și la toamnele ketchum-niene ale lui Hemingway.

Casele în care a trăit Hemingway n-au fost construite de el. În vila „Finca Vigio" a fost mai înainte un turn de observație. Casa din Ketchum a fost construită de milionarul Toppkingom pentru luna de miere cu o foarte tînără soție, de care s-a despărțit, însă, foarte repede. Hemingway a optat nu atît pentru casă, cît pentru frumusețea locului. După cum e probabil că din toată casa cel mai mult i-a plăcut fereastra ce-l apropia de natura înconjurătoare.

— Ce vreți să știți? m-a întrebat la telefon miss Mary, cînd i-am anunțat vizita.

Ce voiam să știu? Multe! Și de aceea convorbirea noastră s-a prelungit pînă cînd soarele asfințitului a început să coloreze norii de deasupra colinelor. Am băut ceai și am trecut împreună prin camerele casei — dînsa ca o gazdă, degajată, iar eu încordat, ca într-un muzeu. Armele nu fuseseră mișcate din locul lor în casa acestor oameni curajoși. Se aflau în panoplia lor, în dormitor. În district se petrecuse un jaf și la stația de benzină din centrul orașului se putea citi un anunț prin care se ofereau cinci mii de dolari pentru prinderea răufăcătorilor. Mary Hemingway, văduvă a unui vînător vestit, era gata să concureze la premiu.

L-a cunoscut pe Hemingway în 1944 și imediat după aceea s-au căsătorit. Cine a spus că e ușor să fii soția unui scriitor? Hemingway scriitorul, avea o lume a lui, tăinuită, înlăuntrul cărela nimeni nu putea pătrunde. Nu vorbea niciodată despre munca lui, nici chiar cu miss Mary. Ea însăși își rezervase, de altfel, un rol modest în această lume a lui Hemingway. Îi apăra liniștea, îi crea condiții de lucru, îl ferea de vizitele neplăcute și îi ordona munca. Și, evident, nimeni nu poate vorbi mai bine despre această muncă decît cărțile lui, cu ritmul lor bărbătesc.

Dar dincolo de masa de lucru? Hemingway era un mare amator de calambururi, de tot felul de strengării și de prietenia oamenilor cu suflet deschis. Era încîntat de Italia și de italieni; vorbea des „despre înclinarea naturală a cubanezilor spre muzică și dans". Dar atunci cînd era vorba despre aprecierea calităților și defectelor omenești, Hemingway era de o seriozitate absolută și nu admitea compromisul.

Miss Mary își amintește de o întîmplare cu o carte despre cel de-al doilea război mondial a unui „bun scriitor" (nu mi-a spus numele lui). Editorul se încumetase să afirme că e mai „tare" decît „Război și pace". Hemingway s-a arătat foarte indignat împotriva acestei falsificări a adevărului și a exclamat: — Față de Tolstoi, nu e decît o javră alături de un buldog.

Cu cîțiva ani înainte de moarte, Hemingway a numit-o pe miss Mary unica lui moștenitoare.

Despre moștenirea literară a scriitorului, ea mi-a spus: — Sînt încă multe lucruri nepublicate și, de altfel, multe nici nu vor fi publicate vreodată. N-am să public decît ceea ce sînt absolut convinsă că și Hemingway ar fi fost de acord să încredințeze tiparului.

— Eu am cunoștință cel puțin de un roman terminat, a adăugat miss Mary. Locul acțiunii — marea Caraibelor. De asemenea și cîteva povestiri. De altfel, aici, la Ketchum, Hemingway a scris mai multe lucrări nepublicate pînă acum. S-ar putea să se editeze cartea despre marea Caraibelor. Am să mă sfătuiesc cu editorii și cu cîțiva prieteni, critici literari. Cuvîntul hotărîtor îl voi avea, însă, eu, ca executoare testamentară a voinței lui.

Hemingway a cerut să nu se publice nimic din scrisorile lui.

— Păcat, constată miss Mary. Numai din scrisorile pe care le-am schimbat noi s-ar putea alcătui un volum minunat. Cînd eram despărțiți, ne scriam zilnic.

Mi-am permis s-o întreb de ce ezită să publice manuscrisele scriitorului. Mary Hemingway mi-a explicat că întîrzierea se datorește unor probleme de ordin „tehnic". Acum e pregătit pentru tipar romanul despre marea Caraibelor. După cum se vede nici sarcina de executor testamentar a lui Hemingway nu e ușoară.

S. Kondrașov

VITRINA

Cronică colhoznică

Povestirea lui Serghei Antonov „Razorvannii rubli" („Rubla sfîșiată" — revista „Iunosti" nr. 1/1966) este o cronică colhoznică contemporană, cu punctul de plecare în strădania tînărului brigadier Pastuhov, de origină moscovită, de a introduce pe cîmpiile unei gospodării agricole progresul tehnic. Năzuința lui Pastuhov se lovește de nenumărate obstacole, obiective și subiective, dar pînă la urmă eroul povestirii reușește să-și impună opinia, cu sprijinul unor tineri la fel de entuziaști ca el însuși.

Paralel cu acest fir epic, povestirea înglobează pe parcursul ei nenumărate alte episoade, cu tendința de a reconstitui, în adîncime, viața spirituală și sentimentală a așezării colhoznice. Pastuhov trăiește intens experiența lui nu numai într-un plan practic imediat, ci și într-un plan etic, general. El își afirmă dreptul de a se ridica deasupra mediocrității, iar un interlocutor de-al lui îi dă dreptate afirmînd: „Oricum, e plăcut să știi că tu ești de neînlocuit în postul tău. Sentimentul că poți fi oricînd schimbat, ca un cauciuc de bicicletă, e îngrozitor pentru un om. Mai ales pentru oamenii noștri". Evident că aici nu e vorba de nici un fel de egolatrism pernicios, ci de o tendință bine justificată în ansamblul vieții colective, de încercarea de a deveni mai util oamenilor.

De altfel, Pastuhov trăiește cu toată ființa lui nu numai propriile încercări, ci și cele ale semenilor săi. El urmărește îndeaproape drama Gruniei Ofițerova, îndrăgostită fără leac de Igor Timofeevici Altuhov, un tînăr din satul lor, plecat la Moscova, după absolvirea studiilor superioare. Altuhov este, însă, minat de o existență searbădă, pentru care micile sale plăceri amoroase trec înaintea oricăror considerente etice. E un om capabil de aventuri, dar nu și de iubire. Din care cauză Grunia, la vîrsta marii purități, se va sinucide.

Serghei Antonov, cunoscut prin delicatețea descrierilor sale psihologice, ne sugerează convingător modul în care drama Gruniei se răsfrînge asupra lui Pastuhov. Acesta din urmă urmărește înfrîngerea Gruniei cu o deosebită atenție și ecourile acestei înfrîngeri se repercutează dureros în conștiința lui, în așa fel încît el va ieși cu totul maturizat după ce va fi descoperit că Grunia n-a sfîrșit într-un accident, ci și-a pregătit dispariția cu bună știință, simulînd doar accidentul. Iar pentru a înțelege pînă la capăt personalitatea lui Pastuhov trebuie să adăugăm că el ne este înfățișat ca un tînăr posedat de darul de a intui situațiile, mai ales cele tragice, dar pe care și-l afirmă singur, într-o convorbire cu un prieten de-al său: „Nu știu dacă o să mă înțelegi, dar sînt clipe cînd mă simt ca iluminat, cînd deodată totul în jur, devine foarte limpede".

Cronica lui Antonov nu se alcătuiește, însă, numai din existența acestor două personaje. Ea înglobează mereu altele, care devin, pe parcursul cîtorva pagini, eroii povestirii sale. Așa se întîmplă, de pildă, cu apariția unchiului Lenia, un invalid de război venit pe meleagurile respective întîmplător, dar care își împletește existența cu viața colhozului și a colhoznicilor, ajutîndu-i să-și refacă gospodăriile distruse de război și, pe unii, chiar viața.

Sînt pe parcursul povestirii pagini de un umor autentic, cum sînt acelea prilejuite de mobilizarea corului în plină campanie agricolă, cînd președintele colhozului este silit să desfășoare întreaga gamă a talentelor sale diplomatice pentru a-i convinge pe tinerii și, mai ales, pe tinerele colhoznice să urce pe scenă, lăsînd deoparte oboseala și grijile campaniei în curs. Și aici, reacțiile celor solicitați sînt urmărite cu atenție de către scriitorul care pătrunde cu observațiile sale psihologice pînă în cele mai ascunse cute ale sufletului omenesc.

R. L.

EDITORIALE

215 titluri pe zi

Editurile sovietice se înfățișează anul acesta cititorilor cu un bogat program editorial. Astfel, editura „Iskusstvo" va publica peste 250 de lucrări adresate iubitorilor de teatru și cinema, amatorilor de sculptură și pictură, participanților la diferitele cercuri artistice de amatori. Colecția „Vieți închinate artei" va cuprinde biografii de mari pictori, sculptori, actori, regizori și dramaturgi din toate țările lumii. Colecția va fi inaugurată de volumele: „Valentin Serov" și „Auguste Renoir", ultimul tradus din limba franceză. Un album Picasso va marca aniversarea a 85 de ani de la nașterea pictorului.

Creația componistică a lui Boris Asafiev este binecunoscută în U.R.S.S., dar prin intermediul editurii „Iskusstvo" cititorii sovietici vor lua cunoștință și de părerile compozitorului despre pictură, într-un volum care se va numi chiar „Gînduri despre pictură".

Un loc de seamă în activitatea editurii îl va avea colecția „Monumente de artă universală", din care vor apărea 18 albume. Fiecare album va avea 600 de ilustrații și un text corespunzător.

Într-un plan de perspectivă mai vastă, editura își propune să publice două colecții care vor stîrni, fără îndoială, interesul unor cercuri largi de cititori. Prima colecție va fi intitulată „Monumente artistice din orașele U.R.S.S.", iar a doua „Orașele și muzeele lumii". Din ultima colecție vor apărea anul acesta primele două lucrări: „Atena și muzeele ei" și „Muzeele Parisului".

*

Editura „Nauka" anunță publicarea a peste 1 800 de titluri.

Printre ele o lucrare în 5 volume, intitulată „Socialism și comunism", care va dezbate problemele actuale ale dezvoltării Uniunii Sovietice.

De asemenea sînt pregătite pentru a vedea lumina tiparului un număr de monografii și culegeri în legătură cu istoria clasei muncitoare din U.R.S.S., cu problemele agriculturii, cu prima revoluție rusă și altele.

O colecție așteptată cu mult interes de cititori se va numi „Al doilea război mondial în studii, memorii și documente".

În aceeași editură a apărut recent primul volum, dintr-o ediție în patru volume, a operelor lui Albert Einstein.

*

Editura „Literatura pentru copii" va tipări 650 de titluri de cărți, începînd cu literatura clasică: Pușkin, Lermontov, Turghenev, Tolstoi și terminînd cu scriitori contemporani. Tirajul total al cărților ce vor apărea în ediția „Literatura pentru copii" se va ridica la 115—120 milioane de exemplare.

În general, în cursul anului 1966 în vitrinele librăriilor sovietice vor apărea zilnic 215 titluri de cărți noi.

Nemurire

POEZIA ÎN LUME

Festivalul de la Leeds

La Leeds, binecunoscutul centru universitar și industrial englez, s-a desfășurat, de curînd, o „Săptămînă a culturii sovietice". Poezia sovietică a fost reprezentată de poetul Serghei Orlov, care și-a transmis telefonic impresiile sale.

„Poezia sovietică — a spus S. Orlov — a fost un oaspete așteptat la Leeds: i-au fost închinate cîteva reuniuni. Una dintre ele a avut loc în cea mai mare sală din oraș și nu i-a putut găzdui pe toți cei ce ar fi vrut să asiste la recitalul de poezie rusă și sovietică"

S. Orlov a fost, de asemenea, oaspetele catedrei de limbă și literatură rusă de la Universitatea din Leeds. Cu acest prilej, studenții au declamat versuri ale poeților sovietici în limba în care au fost scrise.

Tot în cursul aceleeași săptămîni s-a desfășurat și un concurs pentru cei mai buni recitatori de poezie sovietică. Laureații concursului au fost o școlăriță de treisprezece ani, care a recitat versuri de Marșak și o elevă de șaptesprezece ani, care a recitat binecunoscuta poezie a lui K. Simonov: „Așteaptă-mă".

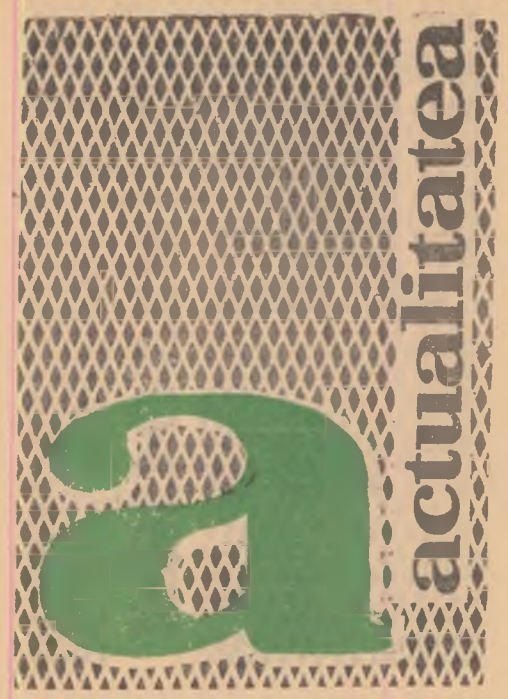

MERIDIANE SOVIETICE

Focul Daghestanului

Bogățiile republicii nu se află la lumina zilei, ele trebuie scoase din adîncuri. Iar momentul în care această acțiune a început să ia o amploare considerabilă poate fi stabilit cu precizie, anume 13 noiembrie 1920, cînd „Congresul popoarelor din Daghestan" a hotărît constituirea unei republici autonome sovietice. Printre primii căutători de comori se afla și Muslim Musaiev, care nu avea decît nouă ani.

Dintr-un sat de munte avar, Musaiev a coborît în depresiunea din jurul Derbentului. Această regiune, în care mistreții sălășluiau prin mlaștini iar stolurile de rațe sălbatice și roiurile de țînțari se înălțau din stuf, a fost declarată șantierul nr. 1 de către puterea sovietică. Gazul natural, care izbucnise sub forma unei coloane de foc după un cutremur, urma să livreze energia pentru o fabrică de sticlă.

„Dar nu ajunsesem încă atît de departe — spune Musaiev. Cînd am început, nu existau aici decît trei barăci. Erau înțesate cu paturi, ca un stup cu faguri. Singura mea unealtă era un cazan plin de funingine. Zilnic aduceam lemne și fierbeam apă, pentru ca muncitorii să aibă de băut. Pe cei mai mulți nu-i înțelegeam cînd vorbeau, căci fiecare folosea limba lui. Abia dacă vreunul știa cîteva vorbe rusești. Da, da... Pe urmă s-au căutat oameni pentru supravegherea primelor cuptoare. Asta era în 1926; m-am prezentat și eu, deși pînă-n ziua aceea nu văzusem cum arată o școală pe dinăuntru. La 22 de ani am început clasele primare". Cînd Musaiev a pătruns în secretele trasului sticlei, fabrica producea în trei schimburi cel mult 1 600 m² de sticlă plană; astăzi, fiind automatizată, dă 30 000 m² pe zi. O fabrică de tuburi de sticlă refractară și de blocuri din sticlă pentru construcții este pe cale de a fi terminată. În 1967 îi va urma o altă fabrică, care va livra industriei petrolifere cărămizile dinas folosite la cracare.

*

De la convertirea lor, mai mult sau mai puțin obligatorie, la mohamedanism, locuitorii Derbentului se aflau într-o dilemă serioasă. Pe de o parte învățătura profetului: „Cel care bea pe pămînt vinul smintelii nu-și va putea potoli setea în rai la fîntîna bucuriei". Pe de altă parte, la nord și la sud de oraș — struguri minunați. Le rămînea deci altceva de făcut decît să bea pe ascuns, iar o dată pe săptămînă să suporte predicile tunătoare ale imamului?

Pentru Nariman Aliev vinul nu mai este însă o problemă teologică, ci una agronomică de și mai mare importanță. La 34 de ani, Nariman Abduhalovici este directorul unui sovhoz de 900 ha. și printre picături lucrează la teza de candidatură: „Metode moderne de mărire a producției în viticultură". Bunăstarea e la ea acasă în satul de pe șoseaua care leagă Derbentul cu Mahacikala: case proaspăt vopsite sub acoperișuri de țiglă roșie, grădini pline de flori multicolore în dosul gardurilor aliniate. Satul are o școală cu trei etaje, un cămin cultural, o alee cu pomi, străzi asfaltate și iluminate electric.

Anul trecut recolta a fost îmbelșugată: 14 tone și jumătate la hectar, adică 2 milioane de litri în butoaie. Acolo unde se tescuiesc strugurii nu poate lipsi însă nici coniacul. În combinatul din Derbent se făurește, într-adevăr, și celebra băutură cunoscută în lume drept „coniac sovietic". Rețeta? Nimic mai simplu: se ia un vin alb sec, se distilează pînă ajunge să conțină 67-68 la sută alcool și se lasă cinci ani în butoaie de lemn. După acest răstimp se toarnă, în butoaie identice, apă distilată la care se adaugă o anumită cantitate din produsul alcoolic (18 la sută din volum). Peste alte șase luni urmează o nouă amestecare care aduce băutura la gradația definitivă de 38 la sută. Nu se poate vorbi însă de coniac decît după ce amestecul se odihnește încă cinci luni și după ce trece prin filtru.

EXPOZIȚII

Kiev, Montreal

Expoziția internațională „Avicultura" organizată cu prilejul celui de al 13-lea Congres mondial de avicultură ce urmează să aibă loc la Kiev între 15 și 21 august, va avea ca emblemă un cocoș și globul terestru însemnat cu cifra 1966. Ea își propune prezentarea și popularizarea succeselor obținute de avicultură într-o serie de țări ale lumii.

Vor fi expuse numeroase specii de păsări vii, tipuri de mașini, echipamente și aparate, machete, scheme și diagrame, precum și filme de specialitate. Vizitatorii vor putea lua cunoștință de metodele de selecționare și reproducere, se vor putea informa asupra modului de organizare a creșterii păsărilor, asupra metodelor de îngrijire și alimentare, asupra utilajului veterinar, combinațiilor introduse în alimentație, ca și asupra tehnologiei producției de carne de pui, curcan, rață, gîscă, și a celor mai moderne rețete de conservare.

Expoziția „Avicultura", urmărește nu numai un schimb de experiență, ci și dezvoltarea schimburilor comerciale. Cu prilejul ei vor avea loc întîlniri între reprezentanți ai marilor întreprinderi crescătoare de păsări, și se vor încheia tranzacții comerciale. Încă de pe acum și-au anunțat participarea la expoziție numeroase țări printre care: Franța, Belgia, Ungaria, R.D.G., Olanda, Italia, Canada, Norvegia, Polonia, S.U.A., Anglia, R.F.G., Suedia și Japonia.

O altă expoziție universală ce urmează a fi deschisă anul viitor va fi organizată la Montreal, în Canada. Expoziția de la Montreal, la care urmează să participe 70 de țări, va avea ca deviză „Pămîntul și oamenii" și va fi marcată de sărbătorirea a 100 de ani de la întemeierea Confederației canadiene.

Deviza pavilionului sovietic, a declarat Boris Borisov, însărcinat cu organizarea secțiunii sovietice, va fi „Totul pentru om, pentru binele lui". Pavilionul va prezenta realizările Uniunii Sovietice în domeniile științei, tehnicii, culturii, bunei stări a poporului ca și în direcția legăturilor internaționale pe plan economic, cultural, științific și tehnic.

Proiectul pavilionului a fost elaborat de un grup de arhitecți și ingineri, sub îndrumarea cunoscutului arhitect M. Posohin. Pavilionul va avea o suprafață de 13.000 m² și va dispune de un cinematograf cu 600 de locuri și un restaurant cu 1.100 locuri. Lucrările de construcție sînt în curs.

Fără cuvinte

CONSTRUCȚII INDUSTRIALE

Primii născuți ai cincinalului

Federația Rusă este un uriaș șantier. Pe întinsul ei — 17 075 400 km² — a început construirea a sute și mii de noi întreprinderi și ateliere în cele mai diferite ramuri industriale. Pe o hartă recent apărută în presa sovietică figurează deocamdată 32 de semne cartografice indicînd amplasamentul primelor unități, dar acestea nu sînt decît cele mai importante dintre cele care urmează să intre în funcțiune pînă la sfîrșitul lui 1966, primul an al cincinalului.

Siderurgia și metalurgia,a căror producție constituie indicele esențial al potențialului economic al unei țări, vor fi dotate cu o nouă uzină amplasată la Orel. Primul atelier al uzinei va începe să producă sîrmă de oțel, cabluri etc. înainte de sfîrșitul anului în curs. Cam în aceeași perioadă va intra în funcțiune și prima tranșă a uzinei de aluminiu de la Bratsk, precum și uzina de alumină de la Atcinsk, care urmează să aprovizioneze cu materie primă complexul de aluminiu Bratsk-Krasnoiarsk.

Noi și uriașe furnale înalte vor începe să fumege în uzinele de la Magnitogorsk și Novo-Lipețk, o fabrică de înnobilare va începe să funcționeze încă din primul trimestru la combinatul de înnobilare de la Gaisk, iar o fabrică de sîrmă, unica în genul ei, va fi construită pe lîngă uzina metalurgică „Siberia de vest". În aceeași întreprindere se va ridica și o fabrică de înnobilare a cărbunelui, cu o capacitate anuală de tratare de peste șase milioane tone cărbune cocsificabil.

Industria carboniferă și a șisturilor se va îmbogăți cu mai multe zeci de întreprinderi, peste cîteva luni urmînd să-și înceapă producția prima unitate, mina de extracție hidraulică Gramoteinskaia nr. 3—4 din Kuzbass. Tot anul acesta se va mări și capacitatea uzinelor de îngrășăminte azotoase de la Kuibîșev. Industria chimică va fi dotată cu zeci de noi unități de producție ce vor fi repartizate îndeosebi la combinatul petrochimic de la Novo-Kuibîșevsk, la uzina de pneuri din Sverdlovsk, uzina de sinteză organică din Kazan și complexele chimice din Novo-Kemerovo și Novgorod.

O mare atenție va fi acordată în cursul acestui an și industriei alimentare, care se va îmbogăți cu 214 noi unități. Combinatul ce va fi construit în regiunea Voronej va prelucra mari cantități de carne; la abatoarele care se construiesc la Arhanghelsk va intra curînd în funcțiune prima tranșă a unui mare refrigerator. Paralel va fi extinsă și rețeaua întreprinderilor de tratare a laptelui, legumelor și fructelor.

În ce privește industria ușoară, pe harta Federației Ruse vor apărea 210 noi unități, între care cîteva impunătoare ca dimensiuni ca cele din Cernogorsk, Ceboksarî și Kamîșin.

TRANSPORTURI

Drumuri, drumuri...

Armata de 600 000 de muncitori și specialiști a Ministerului construcțiilor pentru transporturi, răspîndită pe imensele întinderi ale Uniunii Sovietice, construiește drumuri noi și le modernizează pe cele existente, construiește porturi maritime și fluviale, canale navigabile și poduri, aeroporturi și gări, tuneluri și metrouri, case de locuit și instituții culturale și sociale pentru feroviari, aviatori etc. Din bilanțul muncii lor la sfîrșitul septenalului recent încheiat spicuim două izbînzi de mare însemnătate: construirea giganticei magistrale de 802 kilometri care este calea ferată dintre orașele siberiene Omsk și Barnaul și darea în exploatare a sectorului Kziltu-Irtîșskaia de pe magistrala principală a Siberiei centrale cu o lungime de 172 de kilometri și avînd 39 de poduri și pasaje artificiale.

La finele anului 1965 Uniunea Sovietică s-a situat pe primul loc în Europa și locul al doilea în lume în ce privește lungimea căilor ferate. Anul acesta se vor mai construi 1625 kilometri, iar în total în cursul cincinalului actual se vor mai construi aproape 11 000 de kilometri de linii ferate. În regiunea Tiumen, de pildă, unde recent au fost descoperite bogate zăcăminte de țiței și gaze, va începe construirea căii ferate Tiumen-Surgut. La sfîrșitul anului trecut a mai intrat în funcțiune o nouă linie cu tracțiune electrică; Abakan-Taișet. Pe șantierul ei constructorii au săpat mai bine de 40 de milioane metri cubi de pămînt, au construit nouă tuneluri, 730 de poduri etc.

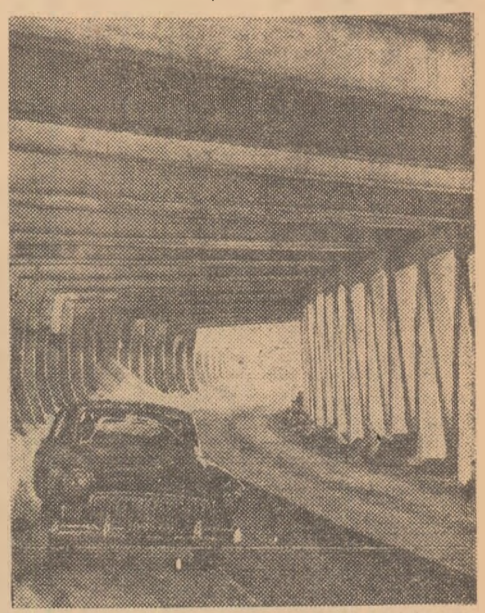

Pentru a feri vehiculele de avalanșe de zăpadă, pe autostrada Frunze—Oș, aflată la o altitudine de 2 000 m, se construiesc douăzeci de tuneluri din beton armat.

Pînă la ora actuală au fost electrificați în U.R.S.S. circa 25 000 de kilometri de linie, ceea ce înseamnă cam un sfert din totalul căilor ferate electrificate din lume. Folosind tracțiunea electrică, lucrătorii din transportul feroviar sovietic au economisit în ultimii nouă ani 3,7 miliarde de ruble la capitolul cheltuieli de exploatare și mai bine de 240 milioane de tone de cărbuni. În actualul cincinal vor mai fi electrificați 13 000 km de cale ferată.

Paralel cu dezvoltarea și modernizarea rețelei de căi ferate, se extinde necontenit construcția de șosele. În septenalul trecut au fost date în folosință cîteva autostrăzi importante: Frunze-Oș, Noghinsk-Gorki etc. cu o lungime totală de 1 800 km. Un cert succes al constructorilor de șosele a fost terminarea autostrăzii inelare care înconjoară Moscova pe o distanță de 109 kilometri.

Și în cincinalul în curs, construcția de autostrăzi va continua în același ritm. Se vor prelungi o serie de șosele: Moscova-Riga, Leningrad-Murmansk, Ufa-Celiabinsk etc. și vor fi date în folosință cîteva noi magistrale, cu o lungime totală de 1 600 km.

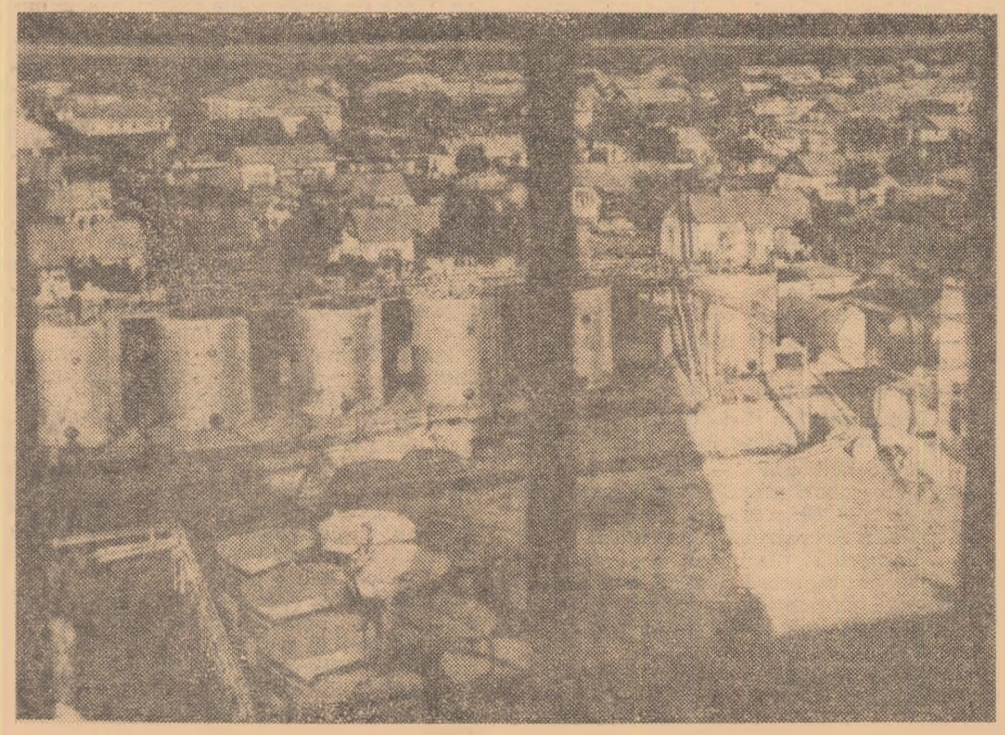

Rezervoare de petrol? Nu! Sînt rezervoarele care, în sovhozul Aliev, adăpostesc anul acesta 12 milioane de litri de vinuri dulci și grele, foarte cerute la export.

SCUT ȘI SPADĂ

„Războiul ascuns" în spatele frontului hitlerist (I)

reportaj

În primele luni ale războiului pentru apărarea patriei autorul acestei lucrări despre luptătorii sovietici de pe frontul invizibil a fost corespondent de front. Într-un recent interviu, Vadim Kojevnikov a arătat că la începutul războiului a avut prilejul, mai întîi ca corespondent al ziarului „Frontul de vest" și apoi al ziarului „Pravda", să intre în contact cu unii dintre ei, să-i cunoască deaproape. După terminarea războiului, V. Kojevnikov a studiat materiale de arhivă și a cules mărturii ale unor eroi ai serviciului de informații sovietic care lucraseră dincolo de linia frontului, în inima Germaniei.

Mai mult, V. Kojevnikov a avut la dispoziție documente despre intențiile și planurile unor căpetenii ale celui de al treilea Reich. Ansamblul acestor materiale i-a îngăduit să reconstituie un amplu tablou al evenimentelor din perioada aceea.

Alexandr Belov, alias Johann Weiss, eroul principal din „Scut și spadă", este de fapt — cum arată autorul — un erou colectiv. El întrunește calitățile multor agenți ai serviciului de informații sovietic cunoscuți de Kojevnikov.

În vara anului 1940, la Riga a fost asasinat un cetățean sovietic de origină germană.

Lucrătorii din miliția judiciară letonă au stabilit că victima fusese ucisă cu o armă de un tip deosebit, încărcată cu fiole de cianură de potasiu care, în clipa cînd explodează, răspîndesc în jur niște vapori concentrați ce ucid pe loc și fără zgomot orice ființă.

Deși după crimă victimei i se furaseră mai multe obiecte de valoare, printre care verigheta, ceasul și portofelul, o parte din aceste lucruri au fost găsite într-un canal, ceea ce înlătura ipoteza asasinării cu scopul de a jefui.

Anchetatorii erau mai degrabă înclinați să creadă că era vorba de o acțiune teroristă organizată *).

Fusese ucis inginerul Rudolf Schwartzkopf, mare specialist în radiotehnică.

Zguduit de moartea tatălui său, Heinrich Schwartzkopf, student la institutul politehnic din Riga, nu putea da nici un fel de informații ajutătoare.

La interogatoriu, Johann Weiss fu foarte laconic și răspunse evaziv la întrebări. Iar cînd tînărul lucrător de miliție îi reproșă enervat că nu voia să-i ajute deloc pe anchetatori, deși fusese ucis un compatriot de-al lui, Johann răspunse că nu vedea nimic deosebit în asta, deoarece letonii erau în genere ostili față de germani.

Observația îl indignă pe anchetator, care îi reproșă din nou lui Weiss că unui tînăr muncitor ar fi trebuit să-i fie rușine să spună asemenea lucruri. Nu-și dădea el, oare, seama că tocmai în acel moment, mai mult poate ca oricînd, sentimentul solidarității proletare trebuia să-i unească pe toți muncitorii, indiferent de naționalitate?

Weiss ascultă serios, cu luare aminte, dar de pe fața-i rece, calmă nu se clinti nici un mușchi, așa încît era greu de văzut ce impresie îi făcuseră cuvintele anchetatorului, și el tînăr muncitor care începuse de puțină vreme să lucreze în miliția judiciară.

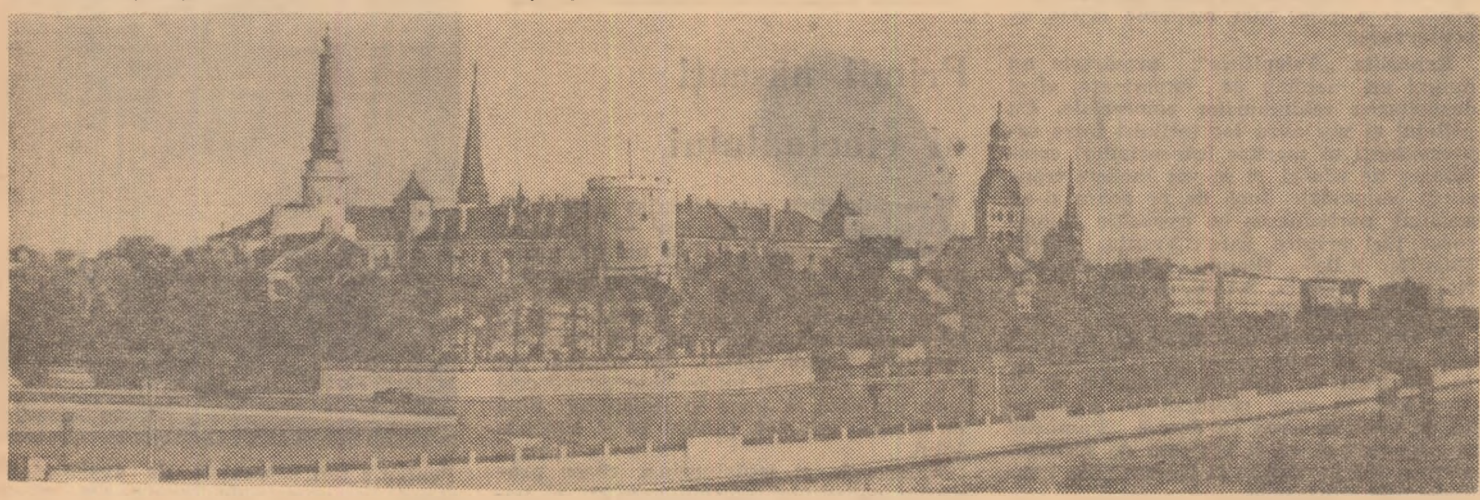

Riga. Peisaj caracteristic

Așa încît, la miliția judiciară a fost chemat Johann Weiss, lăcătuș mecanic la un atelier de reparații al unui anume Friedrich Kuntz.

În ziua cînd fusese comisă crima, Johann Weiss fusese timp de cîteva ore în casa lui Schwartzkopf pentru a monta niște aparate comandate de inginer. În afară de asta, se știa că Weiss era prieten cu fiul inginerului. Acesta era pasionat de motocros iar Weiss, mecanic priceput, făcuse unele îmbunătățiri motocicletei „Zundap" a lui Heinrich, ajutîndu-l în felul acesta să cîștige o competiție care avusese loc cu puțin timp în urmă. Se mai știa, de asemenea, că Johann Weiss frecventa regulat adunările Uniunii populare germano-baltice și repara gratuit mașina Kreisleiterului (conducător de district, în limba germană) Uniunii, avocatul Sebastian Funck, la care lucra în timpul liber ca șofer.

După ce ieși de la miliție Weiss intră într-o cafenea, comandă bere și crenvurști, căci nu-și luase micul dejun, și începu să mănînce liniștit, fără grabă. Apoi, la fel de calm, porni spre stația de tramvai, lăsă să treacă unul, urcă în următorul și tot timpul privi melancolic pe fereastră. Nu coborî la stația de unde putea să ajungă imediat la locuința avocatului Sebastian Funck, ci ceva mai înainte, după care o luă iute la picior, fără să se uite nici în dreapta, nici în stînga.

Sebastian Funck, un ins bine hrănit, lat în umeri, aproape pătrat, cu pîntec bombat și obraji căzuți se învîrtea nervos prin fața casei. Cînd Weiss trase aproape de el un „Adler" demodat, Funk se lăsă greoi pe bancheta din față și-l întrebă supărat:

— De ce trebuie să aștept eu mașina și nu mașina pe mine?

— Iertați-mă, domnule Funck, dar am mari neplăceri — răspunse scurt Johann.

— Ce neplăceri poți să ai tu? — observă disprețuitor Funck. Totuși, în cele din urmă vru să afle ce-l frămînta pe șofer: — Ei, ia zi, ce s-a întîmplat?

Pe măsură ce Weiss îi relata amănuntele interogatoriului luat la miliție, fața lui Funck lua o expresie tot mai binevoitoare. În cele din urmă îl bătu prietenește pe umăr pe șofer.

— Ei, nu-i nimic dacă au să te aresteze. Au nevoie de un criminal german și tu ești german.

— Domnule Funck, dumneavoastră mă cunoașteți bine. V-aș ruga mult, dacă o să fie cazul să fiți avocatul meu.

— N-o să fie nevoie — răspunse nepăsător Funck. — Ești muncitor și ei n-au să bănuiască un muncitor.

— De unde și pînă unde muncitor? — replică iritat Weiss. — Știți doar că voiam să mă fac fermier. Nu știam că ferma nu mai era a mătușii mele.

— Da, și pentru că n-ai știut, timp de cîteva luni ți-ai îngrijit cu atîta dragoste mătușa încît toată colonia germană vorbea despre tine ca despre un tînăr exemplar. În calitate de Kreisleiter am socotit de datoria mea să aflu totul despre tine, chiar lucruri pe care nici tu nu le știi.

— Adevărul e că mi-am iubit mătușa, deși, firește, am fost necăjit și pentru că n-am căpătat moștenirea.

Funck clătină din cap.

— Cred că la cimitir ți-ai plîns în aceeași măsură mătușa și moștenirea... — După care întrebă neprietenos: — Dar ia ascultă! Tot mai șovăi să te repatriezi? Sau vrei cumva să rămîi cu bolșevicii?

— Domnule Funck, rosti solemn Weiss, acum m-am hotărît: vreau să mă repatriez, și chiar cît mai repede.

— De ce acum și nu pînă acum?

— Astăzi la miliția judiciară mi-am dat seama cum se poartă cei de aici cu germanii. Domnul Kuntz mi-a promis că-mi lasă atelierul său ca eu să devin proprietar fictiv. Credeam că aș putea avea mai multe perspective decît în patrie. Dar acum văd limpede că atelierul o să fie confiscat și eu o să trebuie să intru într-o fabrică ca muncitor. Dar prefer să fiu soldat în patrie decît muncitor aici.

— În sfîrșit aud vocea sîngelui german! — rosti bucuros Funck.

Către seară, în timp ce Weiss ștergea parbrizul mașinii, în garaj se ivi pe neașteptate Funck (niciodată nu mai intrase acolo pînă atunci) și-l întrebă:

— Te duci astăzi la fiul lui Schwartzkopf să-i prezinți condoleanțe?

— Tatăl lui s-a purtat totdeauna frumos cu mine.

— Știu asta — replică enervat Funck — dar nu pot să înțeleg de ce.

— I-am executat totdeauna bine și prompt comenzile.

— Și mai ce?

— L-am ajutat în timpul liber, era inovator.

— La ce lucra?

— Din păcate nu sînt destul de priceput ca să fi putut înțelege la ce lucra.

— Prost mai ești — izbucni Funck, după care coborî glasul și rosti pe un ton categoric: — Și acum fii atent. Dacă ai hotărît să te repatriezi, asta nu înseamnă încă că ai să și pleci pentru că așa vrei tu. O să fim de acord să pleci numai dacă merge și Heinrich Schwartzkopf. Iar ca el să meargă trebuie mai întîi să știe că tot așa ar fi făcut și tatăl lui.

— Și el n-o știe?

V. Kojevnikov

(Va urma)

*) *În vara anului 1940, popoarele republicilor baltice, Estonia, Letonia și Lituania au răsturnat regimurile fasciste din aceste țări și au votat cu o majoritate zdrobitoare alipirea la U.R.S.S. Sub regimul capitalist, în aceste republici exista o puternică agentură hitleristă care s-a mai manifestat un timp și după instaurarea tinerei puteri sovietice.*

Legende și adevăr despre hipnoză (III)

(Urmare din numărul trecut)

Posibilitatea de a acționa prin intermediul cuvintelor asupra unui ins aflat în stare de hipnoză e folosită acum de medici ca metodă terapeutică.

...În cabinetul unui psihiatru a intrat o bolnavă.

— Ce vă supără? — a întrebat-o medicul.

— Acum o lună m-am înecat cu un sîmbure de caisă. M-am speriat foarte rău, pentru că mi s-a părut că sîmburele mi s-a oprit în gît. De atunci, de cîte ori dau să mănînc nu pot să înghit. Simt că mă împiedică ceva în gît. Parcă ar fi un dop care nu se duce nici încolo, nici încoace. Cum iau o îmbucătură am spasme, mai ales dacă alimentul este solid. Viața mi-a devenit un coșmar. M-am adresat unui specialist în boli de gît care mi-a spus, însă, că n-am nimic, că mi-am vîrît singură în cap ideea că aș fi bolnavă.

- Ați mai fost pînă acum la un psihiatru?

— Nu, acum e prima oară.

Convins că femeia este înclinată spre stări nevrotice, de isterie, medicul a utilizat cu mult succes tratamentul prin sugestie în stare de hipnoză.

Sau un alt caz. Din pricina unor neplăceri casnice, o femeie a început să simtă o slăbiciune și un tremur în picioare, ba a încetat să se mai miște. Plîngea tot timpul, disperată, socotind că are o boală incurabilă. În cele din urmă s-a instalat chiar o paralizie funcțională a picioarelor. La spitalul de boli nervoase, în care a fost internată, s-a constatat, însă, că boala e de natură isterică și că trebuie tratată prin sugestie, în stare de hipnoză.

Se pot săvîrși crime în stare de hipnoză?

...Într-o zi, din casa unui medic a ieșit un ins care umbla ciudat, țeapăn, cu privirea fixă. În mîna dreaptă ținea un revolver. La un moment dat, de după colț s-a ivit un polițist. Însul s-a năpustit asupră-i, i-a pus revolverul în piept și a tras...

Dar polițistul n-a fost nici măcar rănit. Revolverul fusese încărcat cu un glonte orb.

Atunci de ce toate acestea? Explicația e cît se poate de simplă: insul care a tras era un vechi pacient al medicului hipnolog german Kaufman. În stare de hipnoză, acesta îi sugerase că va lua un revolver încărcat de pe masă, va ieși din casă și va trage în primul ins care-i va ieși în cale.

Focul de revolver amintit mai sus a fost se pare prima și, probabil, singura experiență izbutită de a comite o crimă sugerată în stare de hipnoză. Căci hipnotizatorii din întreaga lume au ajuns la concluzia că omul nu poate fi silit, în stare de hipnoză, să facă lucruri socotite în mod normal, adică în stare de veghe, ca o crimă și nici chiar fapte care să vină în contradicție cu normele obișnuite de conduită. Același tînăr pacient al doctorului Kaufman a refuzat, de pildă, categoric să execute o acțiune sugerată în stare de hipnoză care ar fi putut dăuna situației lui materiale.

Medicul francez Coquet a dat unei femei hipnotizate o carte de joc și i-a poruncit s-o străpungă cu un stilet. Pacienta i-a îndeplinit numaidecît indicația. Atunci Coquet i-a înmînat un cuțit și i-a cerut să-l înfigă în el. Femeia a ridicat mîna, dar a coborît-o imediat, a lăsat să cadă cuțitul și a făcut o criză de nervi. După cum hipnotizatorul de Jung n-a putut sili o fată hipnotizată să-și toarne cerneală pe rochia elegantă pe care o purta.

Așadar, chiar și în stare de hipnoză omul rămîne om. Dacă are o conduită morală bine stabilită și sentimente sănătoase, dezvoltate o dată cu personalitatea lui, putem fi siguri că încercările de a i le schimba prin hipnoză vor suferi întotdeauna un eșec.

M. Rojnova, V. Rojnov

CINEMA

Marina Vlady și Thomas Holtzmann figuranți

În 1959, savurosul film „Strengarii" impunea un nume nou în genul dificil al comediei cinematografice : numele regizorului Iuri Ciuliukin.

În următorul film, „Fetele", Ciuliukin a rămas fidel principiilor lui artistice de evitare a căilor bătătorite, de abordare a unor probleme de viață serioase prin intermediul unor personaje comice.

După aceea a urmat o lungă pauză forțată : o boală grea l-a ținut multă vreme la pat pe tînărul regizor. Totuși, nici în aceste condiții speciale Ciuliukin nu și-a îngăduit o odihnă totală. În perioada de inactivitate regizorală a scris cîteva scenarii, dintre care unul stă la baza filmului

Natalia Kustinskaia

„Doi îndrăgostiți" al debutantului Mihail Boghin.

Fără a uita, însă, nici un moment de comedie. Căci noul film al lui Iuri Ciuliukin, la care a început să lucreze anul trecut imediat după însănătoșire, este tot o comedie. Acțiunea se desfășoară într-un mediu sportiv. Eroii sînt studenți, sportivi. Prin intermediul lor regizorul vrea să-și exprime convingerea că numai forța e insuficientă astăzi în sport. Că rațiunea, știința sînt motoarele epocii noastre. De altfel, sportivii din film, viitori ingineri, recurg la ajutorul hidrodinamicii. Dar iată pe scurt subiectul.

După evoluția nereușită a unei echipe studențești la o competiție de canotaj (filmul se și intitulează „Regata"), antrenorul își părăsește elevii și trece la alt club, luînd cu el pe cei mai buni canotori. Din clipa aceea începe aventura hazlie a studenților, care încearcă pe toate căile să-i aducă înapoi pe „fugari". În cele din urmă reușesc, astfel încît în finalul filmului echipa studențească cucerește marele premiu al regatei.

Regizorul subliniază că filmul nu va fi doar o comedie sportivă Aceleași lucruri s-ar putea petrece în orice colectiv de muncă. Intenția lui e să vorbească despre prietenie și solidaritate, în special în rîndul tinerilor.

Personajele filmului compun o vastă galerie de tipuri, în care găsim și romantici, și sceptici, și veseli, și lirici, și indiferenți, și pasionați.

Aceste naturi atît de diferite au fost încredințate spre întruchipare unor actori mai puțin cunoscuți, cu excepția Nataliei Kustinskaia : Valentin Smirnitski, A. Gruzinski, A. Potapov. În schimb vom întîlni în anonimatul figurației două celebrități ale ecranului internațional : Marina Vlady și Thomas Holtzmann Ciuliukin beneficiază de colaborarea lor printr-o norocoasă întîmplare. Turnarea a început anul trecut, în zilele Festivalului internațional al filmului, cînd Moscova era plină de „stele" venite din zeci de țări. Și cum într-o zi Marina Vlady și Thomas Holtzmann au nimerit în zona de filmare, Iuri Ciuliukin nu a lăsat să-i scape ocazia și i-a prins pe pelicula „Regatei". Evident, cu consimțămîntul și concursul lor entuziast...

● *În Italia va începe în curînd turnarea filmului „Anna Karenina", în regia lui Aldo Marcovecchio. Interpreții n-au fost încă aleși, în schimb scenografii lucrează intens la reconstituirea fidelă a mediului rusesc de la sfîrșitul secolului trecut.*

● *Povestirea documentară „Doi ani deasupra prăpastiei", (apărută și în revista noastră), care evocă activitatea unui grup de patrioți sovietici în Kievul ocupat de fasciști, va fi ecranizată. Filmul se turnează în studioul din Kiev, în regia lui T. Levciuk. Unul din rolurile principale feminine este deținut de actrița Nina Veselovskaia, interpreta Dașei în trilogia „Calvarul".*

● *La cel de-al șaselea Festival internațional al filmelor pentru televiziune care s-a desfășurat la Monte Carlo, filmul regizorului M. Kojin, „Moscova la care te gîndești"", a cucerit premiul „Nimfa de aur".*

CIRC

Interviu cu Durov al V-lea

Programul spectacolelor pe care le prezintă la București Circul Mare din Moscova cuprinde un nume prezent de aproape un secol în arena rusă : Durov.

Într-adevăr, istoria dinastiei de clovni satirici și dresori a Durovilor începe acum o sută de ani, cînd s-a născut întemeietorul ei, Vladimir Durov. De atunci, coborîtorii de spiță bărbătească ai familiei s-au pus în slujba înveselirii oamenilor în spațiile populare ale arenei. Maxim Gorki spunea despre Durovi că au adus un strop de rîs în oceanul durerii poporului.

Oaspetele nostru Iuri Durov reprezintă generația a treia, dar este al cincilea „monarh" pe care îl dă dinastia. Spița neamului se prezintă așa : Vladimir Durov, întemeietorul; Anatoli Durov, fratele său ; Anatoli Durov, fiul lui Anatoli; Vladimir Durov, nepotul lui Anatoli; Iuri Durov, nepotul lui Vladimir. Acum cîtva timp opinia publică sovietică a sărbătorit centenarul nașterii lui Durov I și implicit a dinastiei cu respectul cuvenit unor reali inovatori.

— Da, Durovii au revoluționat arta circului rus. Înainte de ei, imitîndu-și colegii europeni, clovnii apăreau în arenă cu măști urîte pe față și mergeau așa de departe cu imitația încît stîlceau limba rusă. Cît privește hazul pentru publicul lor de îmbuibați, de negustori, îl obțineau prin înjosirea demnității umane : se împroșcau cu ouă, se tăvăleau în făină etc. Durovii au încălcat această tradiție și au început să apară cu chipurile lor omenești, dar înveșmîntați în costume de bufon — înaintașilor mei le plăcea să spună că sînt bufonii majestății sale Poporul...

— Costumul pe care-l purtați și dumneavoastră ?

— Da, e un costum aproape secular. În același timp au adus în arenă cea mai pură limbă rusă. În felul acesta circul și-a căpătat cetățenia rusă și a devenit o tribună de la care se rosteau monologuri patriotice, se executau îndrăznețe pantomime politice, ridiculizîndu-se fără cruțare năravuri și moravuri, birocrația țaristă, servilismul, suficiența funcționărească și multe altele.

Glumele politice cutezătoare, calamburile Durovilor au devenit celebre, căpătînd puterea de circulație a anecdotelor populare. L-am rugat pe Iuri Durov să reproducă cîteva.

— Odată bunicul meu se afla în turneu la Odesa, unde era guvernator un anume

Fără cuvinte

Zelionîi, un individ foarte îngîmfat. Instituise sistemul ca la apariția lui în public toți cei prezenți să se ridice în picioare. În pauza spectacolului Zelionîi s-a dus la bufetul circului, unde era și bunicul meu. Bineînțeles, toți s-au ridicat în picioare, cu excepția bunicului, care nici nu l-a băgat în seamă. Zelionîi s-a repezit furios la el : „Tu de ce nu te ridici ?" „Nu știu cu cine stau de vorbă". „Cum nu știi ! Eu sînt Zelionîi !" „Ah, Zelionîi ! (În rușește zelionîi înseamnă verde). Ei bine, am să stau de vorbă cu tine cînd ai să te coci". Bineînțeles, guvernatorul a vrut să-l expulzeze din oraș, dar direcția circului a intervenit, ca să nu se înfurie publicul. Știind că nu mai are ce pierde, bunicul a jucat și mai tare. A adus în manej un porc vopsit în verde, l-a condus solemn în fața lojei guvernatorului și i-a spus : „Hai, salutați-vă ". Sau altădată, în 1914, în Germania, unde dădea reprezentații la circul Busch. Acolo l-a prins războiul. Durov a reacționat la acest eveniment, dar firește, în maniera lui particulară : a adus în arenă o cască de metal ca aceea pe care o purta kaizerul Wilhelm al II-lea și un porc pe care l-a învățat în prealabil să rîme sub cască. La nedumerirea publicului, a explicat foarte senin : „Das Schwein will Helm", care în traducerea mot-à-mot însemna un inofensiv „Porcul vrea casca", dar de rostit se rostea ca și „Porcul de Wilhelm". Bineînțeles, i s-a intentat un proces de lèse-majestate, dar datorită apărării strălucite a lui Karl Liebknecht a scăpat numai cu expulzarea.

— Circul datorează Durovilor și noi principii de dresură.

— După revoluție, puterea sovietică a recunoscut meritele lor și a conferit bunicului meu (Anatoli Durov a murit în 1916) titlul de artist al poporului, a dat numele lui unei străzi din Moscova și i-a dăruit o fostă casă princiară de pe strada aceea. Acolo a luat ființă așa-numitul „Colț Durov" — un cerc științific de zoopsihologie. Vladimir Durov a atras în activitatea lui consacrată psihologiei animale somități ale științei noastre, ca Pavlov și Behterev. În acel laborator s-a născut metoda științifică de dresură umană, numită astăzi metoda Durov și recunoscută în întreaga lume. În esență, metoda Durov se opune vechii metode mecanice bazate pe teamă, pe înfricoșarea animalului, apelînd la cunoașterea și respectarea particularităților sale psihologice. Metoda se bazează pe trei principii : 1) Influențarea psihicului animalului; 2) Crearea de reflexe condiționate și 3) Consolidarea acestor reflexe.

Intrasem într-un domeniu strict științific, de pură specialitate, dar admirabilul nostru interlocutor s-a oprit la timp și a ales un exemplu la îndemîna profanilor.

— Acum pregătesc o pantomimă cu o specie de urs din America : ursul spălător. Interesat de acest nume, i-am studiat comportamentul în libertate și în captivitate. Ursul spălător își trage numele de la obiceiul de a-și spăla mîncarea înainte de a o consuma. Înseamnă, mi-am zis, că ar putea spăla și alte obiecte. În consecință, i-am înfășurat mîncarea într-o cîrpă și am aruncat tot pachetul într-o băliuță. Ursul a spălat pachetul, a desfășurat carnea și a consumat-o cu deliciu. După ce am repetat figura de cîteva ori, am trecut la o etapă superioară : am aruncat numai cîrpa în băliuță, ursul a spălat-o conștiincios, iar carnea a primit-o din mîna mea, drept răsplată. Am repetat de cîteva ori și animalul a înțeles că dacă spală cîrpa este răsplătit. Acest exemplu cuprinde toate cele trei principii pe care le-am enumerat.

— Lucrați numai cu animale bune...

— Da, deși să vă ferească dumnezeu de mușcătura ursului sau a maimuței.

— Apropo : cine continuă dinastia ?

— Am o fiică, Natalia, scriitoare pentru copii și dresoare, și un fiu, Iuri, care lucrează în arenă, deși n-are decît 12 ani.

— Delfinul Iuri...

— Dacă vreți...

Iulia Scutaru

PICTURĂ

Retrospectiva Gherasimov

La casa artistului plastic din Moscova s-a deschis o expoziție jubiliară consacrată împlinirii a 80 de ani de la nașterea regretatului pictor Serghei Gherasimov.

Printre lucrările expuse este prezent și ciclul „Pămînt rusesc", propus pentru Premiul Lenin pe 1966. Este un act de recunoștință și prețuire față de artistul de curînd dispărut care, avînd un larg diapazon de mijloace artistice, a reușit să oglindească, într-o interpretare plină de finețe și lirism, varietatea și infinitele nuanțe ale naturii natale.

Cele zece pînze din ciclul „Pămînt rusesc", ca și alte peisaje din diferite perioade sau desenele în acuarelă neagră și colorată din renumitul ciclu „Moscova-Samarkand-Moscova", îl recomandă pe Serghei Gherasimov ca pe un peisagist care n-a pictat niciodată peisaje „în general". În tablourile lui recunoaștem întotdeauna adresa locului pictat, pentru că artistul surprindea atmosfera specifică, știa să extragă chintesența frumuseții și poeziei unui colț de natură, redîndu-l cu particularitățile lui caracteristice.

Dar în vasta creație a lui Serghei Gherasimov bogăția naturii rusești este redată nu numai în peisaje și nu atît în peisaje, cît mai ales în prezentarea multilaterală a omului, surprins în cele mai diferite ipostaze, dar într-o singură lumină : aceea a umanismului și realismului. În afară de portretele din prima perioadă de creație sau de ilustrațiile la „Fata căpitanului" de Pușkin, „Cui îi este bine în Rusia" de Nekrasov, „Întreprinderile Artamonov" de Gorki, sînt foarte semnificative pînzele datînd din primii ani ai puterii sovietice : „Stăpînul pămîntului", „Jurămîntul partizanilor siberieni", sau din anii celui de al doilea război mondial, dintre care „Mama partizanului" a devenit un fel de simbol al spiritului invincibil al poporului sovietic.

Bucurîndu-se de un viu interes din partea publicului și a specialiștilor, expoziția jubiliară Gherasimov este unul din punctele de atracție ale actualității culturale moscovite.

M. Georgescu

Moscova, februarie 1966

Într-una din sălile expoziției

ASTROFIZICA

Marele pitic galben

(care explodează, produce într-o secundă mai multă energie decît omul de la începuturile civilizației, clocotește la cîteva mii de grade și scoate mugete supersonice).

[illegible] zilei care pătrunde prin feres[illegible] noastre a părăsit suprafața Soarelui [illegible] cu opt minute, dar energia ei a [illegible] în adîncurile astrului încă [illegible] apariția civilizației. Patru milioane de tone de hidrogen solar se transformă, în fiecare secundă, în energie radiantă care, în ultimă instanță, se răspîndește în spațiu.

Vreme de milenii oamenii n-au remarcat nimic neobișnuit în activitatea Soarelui. Cu inventarea telegrafului și radioului, însă, au aflat că pașnicul nostru Soare nu e chiar atît de pașnic și că uneori poate să reverse gigantice explozii de

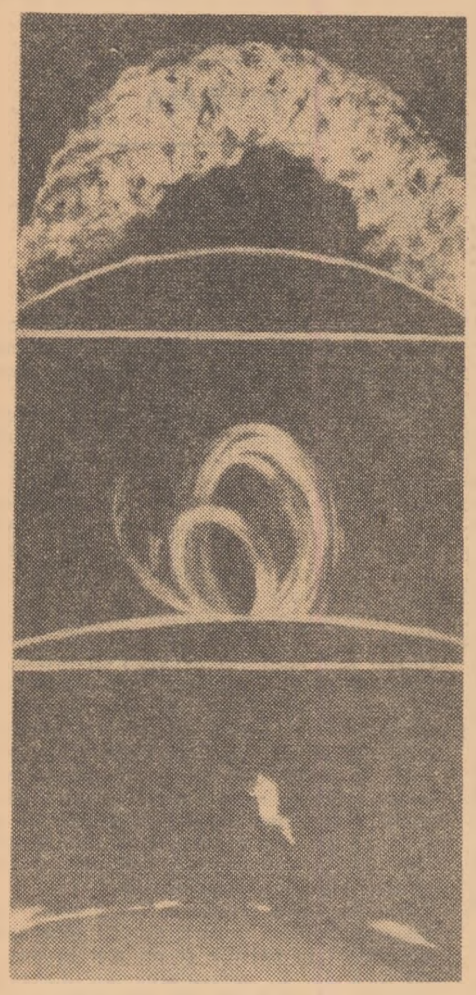

O singură faculă (erupție pe suprafața Soarelui) degajă o energie egală cu acea a unui miliard de bombe cu hidrogen.

energie. Torente de radiație invizibilă și imenși nori de gaz solar se abat atunci asupra păturilor superioare ale atmosferei terestre. Protejate de păturile de aer, organele noastre de simț nu percep nici cel mai mic ecou al furtunilor dezlănțuite acolo sus. Dar savanții se gîndesc de pe acum la pericolul pe care torentul de particule l-ar prezenta pentru cosmonauți și studiază cu grijă fenomenul. Astfel, specialiștii din U.R.S.S. și din S.U.A. au descris, acum șase ani, o explozie pe suprafața Soarelui. La șase ore după explozie, asupra Pămîntului s-a năpustit, cu o viteză de 6 500 kilometri pe secundă, un uriaș nor de hidrogen solar cu un diametru de peste 16 milioane de kilometri.

Chiar dacă pentru noi ciocnirea a trecut neobservată, ea a adus în păturile superioare ale atmosferei terestre mai multă energie decît ar fi putut să aducă cel mai distrugător uragan dezlănțuit la scara întregului glob. Acele busolelor au prins să se învîrtească în neștire. Legăturile radio pe distanțe mari au fost întrerupte timp de mai multe ore. Aviatorii au pierdut contactul cu punctele lor de control.

Puterea Soarelui impresionează imaginația cea mai fecundă. Într-un răstimp de o secundă această stea (în definitiv Soarele nu e decît o stea din cele vreo sută de miliarde de stele ale Căii Laptelui) radiază mai multă energie decît a consumat omenirea de la începuturile civilizației. În numai trei zile Soarele ne dăruiește o cantitate de căldură și lumină pe care ar fi trebuit s-o producem arzînd absolut toate rezervele de petrol, cărbune și copaci de pe glob.

Interiorul Soarelui este un adevărat cuptor nuclear. Nucleele atomilor de hidrogen se ciocnesc între ele și, combinîndu-se, formează nuclee de heliu, degajînd totodată energie. Procesul, cunoscut sub numele de sinteză nucleară, e similar cu cel din bombele cu hidrogen. Nici mai mult nici mai puțin decît 564 de milioane de tone de hidrogen din interiorul Soarelui se transformă astfel, în fiecare secundă, în 560 de milioane de tone de heliu. Restul de 4 milioane de tone sînt radiate sub formă de căldură și lumină.

Din punctul de vedere al fizicii atomice, sinteza nucleară din Soare se desfășoară într-un ritm lent: trebuie să treacă, în medie, un milion de ani ca să se producă ciocnirea și fuziunea a două nuclee de hidrogen. Pînă și în condițiile de mare densitate din adîncul Soarelui, aceste particule infime se află (proporțional cu dimensiunile lor) la o depărtare comparabilă cu aceea dintre Pămînt și Venus.

Soarele produce cantități fantastice de energie numai datorită dimensiunii sale mari. Calculînd kilogram la kilogram constatăm că, de fapt, el produce mai puțină energie decît... corpul omenesc. Împărțind energia solară degajată la masa Soarelui obținem o producție zilnică de energie egală cu 2 calorii la circa 450 g. Ori, un corp omenesc cu o greutate mijlocie produce într-o zi circa 10 calorii la 450 g.

Strămoșii noștri aveau păreri care acum ni se par ciudate despre astrul incandescent. Filozoful grec Epicur socotea că Soarele „are dimensiunile pe care le vedem", adică un diametru de vreo 65 cm. Un alt filozof grec, Anaxagora credea că Soarele e o masă de metal incandescent, de mărimea peninsulei Pelopones. Iar printre eschimoși circula credința că după ce dispare în ocean, la asfințit, Soarele e transportat într-un caiac înapoi spre celălalt orizont.

Astronomii din zilele noastre cunosc cu precizie dimensiunile solare. Într-un corp ceresc cum e Soarele ar încăpea 1 300 000 de Pămînturi. Masa Soarelui e de 330 000 ori mai mare decît masa planetei noastre. Luînd în considerație și forța de atracție, greutatea unui om pe Soare ar fi cam de două tone.

Deși nu pot să „privească" în strălucitoarea fotosferă decît pînă la o adîncime de 300 km, astrofizicienii pot să calculeze temperatura, densitatea și presiunea oricărui punct din masa Soarelui, din centrul lui pînă la suprafață. Astronomul englez A. Eddington a numit această metodă deductivă „foraj intelectual". Ea îi îndreptățește pe specialiști să afirme că în centrul Soarelui, la o adîncime de aproximativ 300 000 km, presiunea atinge 100 de miliarde de atmosfere. Pentru obținerea acestei presiuni un gaz ar trebui încălzit pînă la o temperatură de 16 milioane de grade Celsius. Ce-ar însemna această temperatură în condiții terestre? O gămălie de ac confecționată dintr-un material încălzit pînă la temperatura nucleului solar ar degaja suficientă energie pentru a ucide un om aflat la o depărtare de 160 km.

În infernul din centrul Soarelui gazul dens, încins pînă la temperaturi fantastice, e negru ca smoala, căci aproape întreaga lui radiație este alcătuită din invizibilele raze Roentgen rezultate din reacțiile nucleare. Drumul razelor Roentgen din centru spre suprafață amintește mișcarea în zig-zag a unei bile de biliard. Și cu toate că razele se mișcă cu viteza luminii, 300 000 km pe secundă, ele ajung la suprafață, pe acest drum șerpuit, după 20 000 de ani!

Și totuși... Se spune că numai vulturul își poate aținti ochii asupra Soarelui. Căci oamenilor li se pare de sute de miliarde de ori mai strălucitor decît oricare altă stea de pe boltă. Dar plasat la aceeași distanță cu cele mai strălucitoare stele, Soarele nostru ar arăta destul de palid. Steaua Rigel, de exemplu, e de 15 000 de ori mai strălucitoare, iar gigantul roșu Antares e cît 36 de milioane de sori!

Da, într-adevăr, Soarele nu e decît o stea pitică, galbenă, aflată undeva la jumătatea drumului între cele mai mici și cele mai mari stele, între stelele cele mai fierbinți, albastre, și cele mai reci, roșii.

ARHEOLOGIE

După Altamira și Ural... Agța

Cercul luminos al torței electrice smulgea întunericului semne enigmatice. Pe pereții stîncoși se distingeau desene, linii, care prin distribuția lor aminteau de scris. Arheologul Lev Soloviov era încercat de simțămîntul că se afla în pragul unei mari descoperiri. Într-adevăr, despre grota Agța din Abhazia circulă multe legende, printre care și aceea că aici ar fi sălășluit, în vremi străvechi, strămoșii gruzinilor de astăzi.

Ca să ajungă la grotă, să escaladeze peretele aproape vertical, Soloviov și tovarășii lui au trebuit să execute performanțe de adevărați alpiniști. Desenele, semnele de pe pereți, aparent enigmatice, spuneau însă multe savantului. Soloviov a putut stabili astfel că inscripțiile aparțineau scrisului gruzin antic și că fuseseră gravate în secolul VIII al erei noastre.

Dar iată că, la o cercetare mai atentă, arheologul a descoperit alte desene: un arc cu săgeți, o lance, o siluetă omenească... Stilul execuției indica că desenele datau din epoca neolitică, mai exact de acum aproximativ 10 000 de ani. Probabil că într-un trecut mai îndepărtat Agța fusese și refugiul unor oameni preistorici.

Continuîndu-și cercetările, la un moment dat lui Soloviov nu i-a venit să-și creadă ochilor. Sub desenele datînd din neolitic se aflau altele, și mai vechi, niște copii exacte ale desenelor rupestre din paleolitic descoperite în grota Altamira din Pirinei. Era o descoperire senzațională, căci pînă atunci nu fuseseră descoperite în lume decît două locuri cu desene murale din paleolitic: unul în Pirinei și altul în Uralul de sud.

Așadar în Caucaz a existat, cîndva, un al treilea focar de civilizație care acum trebuia găsit. Și savantul l-a găsit. Sub cavernă, la poalele falezei, grupul de arheologi a descoperit vestigiile unei așezări din era de piatră, cu toate atributele ei: răzătoare de piei din silex, topoare, tot felul de unelte. Cercetătorii au putut stabili că, la fel cu desenele din grotă, uneltele aveau o vechime de cel puțin 25 000 de ani! Așadar, în această regiune omul începuse să lucreze, să creeze cu zeci de secole înainte de apariția „lumii biblice".

Se punea, însă, întrebarea: cum de reușeau oamenii primitivi să ajungă în grotă? Răspunsul a fost dat de săpături care au scos la iveală, între altele, o nacelă din lemn pietrificat. Era primul ascensor din lume, cu ajutorul căruia strămoșii actualilor locuitori ai Abhaziei ajungeau la cuibul lor de vultur.

Desenele rupestre din grota Agța, extrem de rare, au suscitat interesul oamenilor de știință din întreaga lume. Căci de pe pereții grotei abhaziene ne privesc două sute de secole.

FIZICĂ

Încă un pas spre zero absolut

Temperaturile foarte coborîte sînt de multă vreme un punct de atracție pentru fizicieni. Acum, o dată cu campania de cucerire a Cosmosului, interesul manifestat în această direcție a crescut și mai mult, căci în spațiile interplanetare domnește o temperatură foarte apropiată de zero absolut (—273°C). Nimeni nu știe încă cum se comportă materialele terestre în asemenea condiții; este foarte probabil că ele cîștigă anumite proprietăți noi, pe care le „plătesc" însă prin pierderea sau modificarea celor cunoscute. Iată de ce obținerea unui frig mai mare decît cel întîlnit pe Pămînt în mod natural este de o necontestabilă importanță.

Sînt aproape cinsprezece ani de cînd academicianul I. Pomeranciuk a emis părerea că răcirea heliului lichid nu poate continua decît dacă acesta este comprimat pînă ajunge să capete o structură cristalină. Nu se descoperea însă un procedeu de comprimare în care heliul să nu mai primească căldură dinafară. O instalație construită recent de fizicienii V. Peșkov și I. Onufriev a confirmat presupunerile lui Pomeranciuk. Ea răcește heliul pînă la numai 0,02 grade de zero absolut și teoretic poate reduce această diferență la 0,0001 grade.

știința

BIOLOGIE

Pentru 40 miliarde de oameni

Recent, din inițiativa U.N.E.S.C.O. și F.A.O. a luat ființă o nouă organizație, numită convențional „Program biologic internațional". Uniunea internațională a științelor biologice și Consiliul internațional al uniunilor științifice au alcătuit încă în 1960 un prospect preliminar al Programului. Iar în 1961 a fost creat un comitet pentru pregătirea lui. Din acest comitet au făcut parte reprezentanți ai uniunilor internaționale de biologie, biochimie, fiziologie și geografie. În vara lui 1964 a avut loc la Paris prima adunare generală a participanților la Program care a aprobat statutul organizației și direcțiile fundamentale ale activității ei. Membrii Programului biologic internațional sînt academii de științe din 45 de state precum și o serie de organizații internaționale.

Într-un interviu acordat agenției de presă „Novosti" Leonid Rodin, vicepreședinte al Comitetului național sovietic pentru Programul biologic internațional, a făcut cunoscute cîteva din problemele cele mai importante care vor sta în atenția organizației nou înființate. Va fi studiată astfel, în primul rînd, problema productivității biologice a lumii vegetale și animale. Programul va determina apoi distribuția și reproducția substanței organice, va studia factorii naturali care definesc productivitatea organismelor vegetale și animale.

S-a calculat că în multe țări fiecare al treilea locuitor nu primește nici măcar cantitatea minimă de calorii cerută de nevoile organismului, iar fiecare al doilea locuitor nu primește o cantitate suficientă de proteine animale. Prin sporirea productivității plantelor alimentare la nivelul țărilor înaintate, pe toată suprafața globului terestru, s-ar putea asigura o nutriție cu valoare completă pentru mai bine de 9 miliarde de oameni. Iar dacă omenirea ar realiza o mare productivitate biologică, ar putea hrăni chiar o populație de 49 de miliarde de oameni.

Spre acest țel va fi îndreptată activitatea Programului biologic internațional. Comitetul pentru dirijarea și folosirea resurselor biologice din cadrul Programului se va ocupa în primul rînd cu adunarea unor informații cît mai complete despre particularitățile genetice ale principalelor plante alimentare și ale „rudelor" lor sălbatice. În ce privește problema păstrării alimentelor, comitetul se va ocupa nu numai de perfecționarea metodelor industriale de conservare a produselor alimentare, ci va studia și cele mai eficiente procedee tradiționale de păstrare a alimentelor în diferite regiuni ale globului. Un vast cerc de probleme se leagă, de asemenea, de nutriția rațională a omului și animalelor: influența alimentației asupra sănătății, creșterea și starea psihică a omului, studierea nevoilor de hrană ale animalelor domestice.

Comitetul național sovietic pentru Programul biologic internațional a luat ființă printr-o hotărîre a Prezidiului Academiei de Științe a U.R.S.S. Primul pas al acestui nou for a fost convocarea la 9 ianuarie a unei consfătuiri unionale pentru problemele productivității comunităților vegetale terestre. Consfătuirea a stîrnit un viu interes printre biologi, pedologi, climatologi și geografi.

tehnica

METEOROLOGIE

Douăsprezece trepte spre cer

În apropierea Moscovei se înalță maiestuos un nou turn meteorologic. De pe cele 12 platforme ale impunătoarei construcții, cu o înălțime de 300 de metri, cercetătorii vor observa norii de mică altitudine, vor studia producerea poleiului, vor obține caracteristici ale vîntului și umezelii aerului, vor cerceta vibrațiile lui. Aceste informații vor îngădui, între altele, constructorilor să stabilească cu și mai mare precizie ca pînă acum înălțimea coșurilor de uzină și coeficientul rezistenței lor.

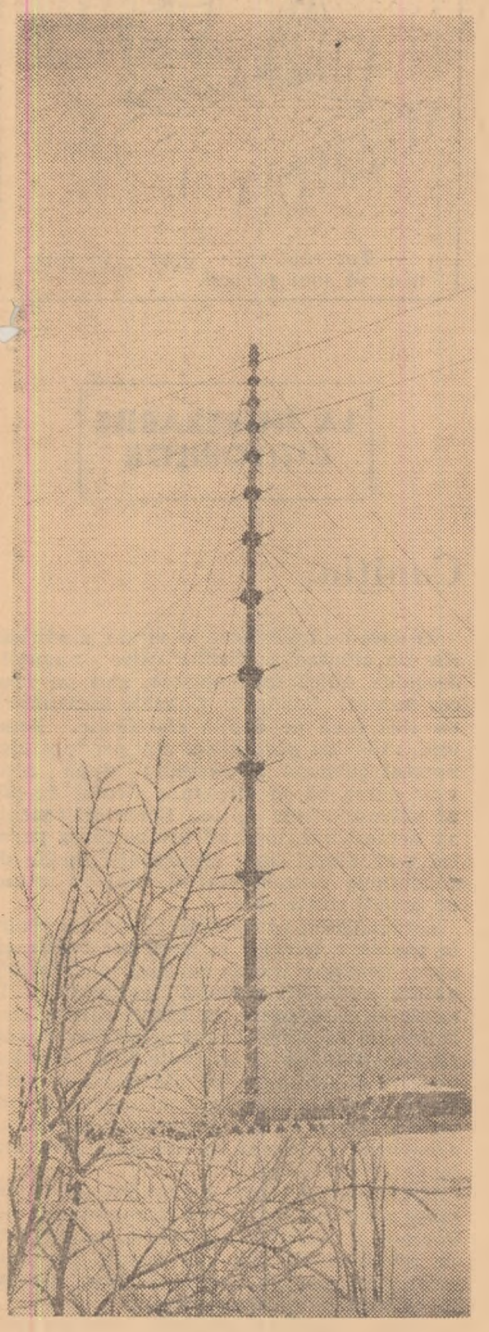

Noul turn meteorologic de lîngă Moscova

Turnul meteorologic este o construcție unică. Are un diametru relativ mic și este alcătuit din inele de oțel sudate între ele. Toată construcția, de cîteva tone, se sprijină pe o „talpă" sferică așezată pe o temelie puternică. Cabluri puternice de oțel țin turnul într-o îmbrățișare strînsă și în același timp elastică.

REUNIUNI INTERNAȚIONALE

O problemă la ordinea zilei

De pe acum se poate afirma că 1966 va fi un mare an astronautic ; de altfel și începutul a fost cît se poate de promițător. Nu încape totuși nici o îndoială că și o altă disciplină științifică va fi anul acesta la ordinea zilei, anume cercetarea oceanografică, e adevărat mai puțin spectaculoasă și mai lentă în progresele ei, dar cu tot mai evidente perspective de a lua o mare amploare.

Cercurile științifice vor începe să dezbată noile aspecte ale cercetării adîncurilor marine chiar din prima jumătate a anului. Între 30 mai și 9 iunie va avea loc la Moscova al doilea Congres internațional de oceanografie. Convocarea Congresului a fost hotărîtă de cele 54 de țări membre ale unei Comisii interguvernamentale întrunite la Paris, în noiembrie trecut, sub egida U.N.E.S.C.O. Savanții sovietici răspunzători de organizarea Congresului sînt asistați în munca lor de o sumă de organizații științifice internaționale foarte reprezentative ca : Organizația pentru alimentație și agricultură, Organizația meteorologică mondială și Agenția internațională pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice. Și lucrul e ușor de înțeles întrucît în ultimii ani s-a încetățenit tot mai mult convingerea că toate disciplinele științifice sînt mai mult sau mai puțin interesate în lucrările savanților care cercetează mările. Oceanul mondial, care ocupă 71 la sută din suprafața totală a planetei noastre, este la originea multor fenomene care îi intrigă pe oamenii de știință și sînt de mare însemnătate pentru sănătatea și progresul omenirii. Savanți din toată lumea caută acum în adîncurile mărilor răspunsuri la probleme fundamentale cum sînt : explorarea istoriei Pămîntului, apariția vieții, răsturnările geologice și climatice și încearcă să prevadă viitorul prevenind eventuale primejdii.

O cercetare de asemenea anvergură presupune mijloace extrem de importante, observații sistematice și conjugarea eforturilor. Începută destul de tîrziu, ea este însă acum pe calea unor realizări concrete. Căci acum se admite unanim că oceanografia nu trebuie să se mărginească a fi o știință descriptivă, ci o știință activă, iar pentru unii pare a fi chiar din ce în ce mai mult „o știință de primă urgență".

În afara ședințelor plenare, delegații la cel de-al doilea Congres internațional de oceanografie vor lucra în patru grupuri diferite care vor avea misiunea să studieze următoarele probleme : Relația ocean-atmosferă ; Oceanul și viața ; Geologia marină și resursele minerale ; Oceanografia Oceanului Indian și a Antarcticei. Congresul va lua act de rezultatele dobîndite pînă acum pe aceste tărîmuri prin conlucrarea internațională și va examina noi proiecte de cooperare inter-țări. Ca, de pildă, acela care propune studierea mareelor de mari adîncimi și consecințele lor asupra unor fenomene generale ca deformarea Pămîntului sub atracția Soarelui și a Lunei. Oceanul mondial ar urma să fie „compartimentat" în așa fel încît să poată fi cercetat din 300 de stații, situate nu aproape de țărm, ci în larg și în adîncuri. Dat fiind că mareele fac să „respire" scoarța Pămîntului, se va putea astfel măsura amplitudinea acestei respirații.

Dar studiul mareelor ar putea deschide și alte perspective. Știind că în zonele seismice o maree de echinocțiu este uneori suficientă pentru a declanșa un cutremur de pămînt, posibilitatea de a avea o idee precisă despre mișcarea mării ar putea permite să se afle în ce perioade există riscul de a se produce zguduiri ale Terrei.

După cum oceanografii vor avea să se ocupe de cazurile tot mai frecvente de vărsare în mări a unor produse nocive, care ucid peștii, deteriorează și micșorează resursele la care, nu mai încape îndoială, într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat omenirea va face apel. În această ordine de idei sînt în special vizate mazutul, substanțele radioactive și insecticidele, dat fiind că ele nu pot fi asimilate de microorganisme. S-au găsit astfel urme de D.D.T. la toni pescuiți la depărtări de 600 de kilometri de țărm. Ba nici chiar pinguinii din Antarctica nu sînt la adăpost.

Se va preconiza, după cît se pare, revizuirea acordurilor internaționale existente care, în noile condiții ale dezvoltării științei și tehnicii, nu mai asigură mărilor o protecție îndestulătoare.

AERONAUTICA

Mîine în dirijabil?

Nu de mult am mai avut prilejul să scriem despre dirijabil. Revenim, deoarece știri recent sosite din Uniunea Sovietică arată că preocuparea pentru acești giganți ai aerului a depășit stadiul discuțiilor preliminare, cel puțin la Biroul de proiectări al industriei constructoare de mașini din Novosibirsk. Specialiștii de aci au ajuns la cîteva concluzii interesante, printre care spicuim următoarele calități ale dirijabilului :

— reunește trăsăturile caracteristice ale avionului, helicopterului și vasului de transport ;

— nu necesită combustibil decît pentru deplasarea la orizontală, decolarea și aterizarea făcîndu-se fără motor ;

— nu are nevoie de aerodromuri special amenajate, cum cer marile avioane moderne cu reacție.

Proiectanții de la Novosibirsk au mai calculat că prețul unui transport cu dirijabilul este de trei ori mai mic decît cu avionul și de două ori mai ieftin decît cu helicopterul. Dar și trenul e concurat pe distanțe mari : 80 de vagoane de cale ferată care transportă marfă de la uzina „Uralmaș" la Novosibirsk implică cheltuieli în valoare de 189 000 de ruble. Pe același itinerariu, aceeași cantitate de marfă transportată cu dirijabilul ar costa numai 85 000 de ruble. Date fiind legăturile economice intense dintre regiunea Uralilor și cea a Siberiei răsăritene, economiile realizate anual numai de uzina „Uralmaș" s-ar ridica la aproape trei milioane de ruble.

Tipurile pe care le au în perspectivă colaboratorii Biroului de proiectări sînt două : „Novosibirsk-1" urmează să aibă o lungime de 55 metri, un diametru de 12 metri, o capacitate de 6 000 de metri cubi, unul sau două motoare și un echipaj alcătuit din trei persoane.

„Novosibirsk-2" este considerabil mai mare în toate dimensiunile sale : lungime (154 de metri), diametru (36 de metri), capacitate (70 000 de metri cubi). Viteza sa de croazieră ar urma să fie de 120 de kilometri pe oră.

După cum se știe, dirijabilele s-au bucurat de multă trecere pînă în urmă cu cîteva decenii.

La 23 septembrie 1852 francezul H. Giffard se înălța pentru prima oară cu un „balon" care putea fi manevrat. Douăzeci de ani mai tîrziu, un alt francez, de Lôme, dobîndea cu un astfel de aparat „ameți-toarea" viteză de 10 kilometri pe oră ; „motorul" era reprezentat de forța musculară a șase persoane. Tot atunci inginerul P. Haenlein a circulat timp de patru ore deasupra orașului ceh Brno cu un balon pe care-l conducea în orice direcție voia. În iulie 1900 a apărut în Germania primul „Zeppelin", care-și datorează numele creatorului său, contele Ferdinand von Zeppelin.

Flota comercială și militară de „Zeppeline" a Germaniei a crescut apoi în mod continuu. În timpul primului război mondial un asemenea dirijabil a bombardat și Bucureștiul. În deceniul 1930—1940 dirijabilele rivalizau cu transatlanticele cele mai luxoase pe ruta Hamburg-New York. Dar la 6 mai 1937, pregătindu-se să aterizeze pe aerodromul Lake Hurst, din apropierea New Yorkului, dirijabilul „LZ-129" a făcut explozie și 35 din cei 98 de pasageri și-au găsit moartea. Cu acest accident s-a încheiat și prima perioadă de existență a dirijabilelor.

Astăzi, însă, chimia deschide noi posibilități acestui mijloc de transport aerian. Materialul plastic din care ar urma să fie construit „cîrnatul zburător" — cum îi spun proiectanții de la Novosibirsk — va fi neinflamabil. Gazul cu care va fi umflat — un derivat al heliului — e și el nu numai neinflamabil, ci și neexplozibil.

Reintrarea în circulație a dirijabilelor ar fi de folos nu numai transportului de persoane și mărfuri, ci și unor activități specifice epocii noastre : expediții arctice și antarctice, cercetări geologice în pustiuri și pe culmi muntoase, explorărilor de regiuni inaccesibile avionului și uneori chiar helicopterului.

ASTRONOMIE

Noul planetariu din Moscova

În capitala Uniunii Sovietice va începe anul acesta construcția unui nou planetariu. Va fi, de fapt, un vast complex ce se va întinde pe o suprafață de două hectare jumătate. El va include și vechea clădire, în formă de cupolă, care va fi însă modernizată și legată de noile corpuri de clădiri printr-un pasaj subteran.

Noul planetariu din Moscova va poseda o sală de conferințe cu 500 de locuri, o bibliotecă specializată, cabinete științifice. El va avea un observator cu două turnuri. Într-unul din ele, cu o înălțime de 18 metri, va fi instalat un telescop solar, iar în cel de-al doilea, înalt de 23 metri, un telescop reflector cu care vor putea fi văzute toate obiectele cerești.

Exponatele din principala sală de expoziții vor demonstra sugestiv succesele astronomiei, pașii făcuți de om în cucerirea Cosmosului. Vizitatorii vor putea vedea, de pildă, o imagine în relief a Soarelui cu toate planetele și sateliții artificiali învîrtindu-se în jurul lui.

Aparatura cu care va fi înzestrat planetariul va fi ultramodernă ; ea va îngădui cercetarea oricărei porțiuni a aerului, ploile de stele și aurorele boreale, eclipsele de Soare și de Lună etc.

Construirea acestui complex științific a fost impusă de interesul mereu crescînd manifestat de publicul sovietic pentru problemele investigării spațiilor siderale și cosmonautică. Noul planetariu va putea fi vizitat simultan de 1 000 de amatori de astronomie.

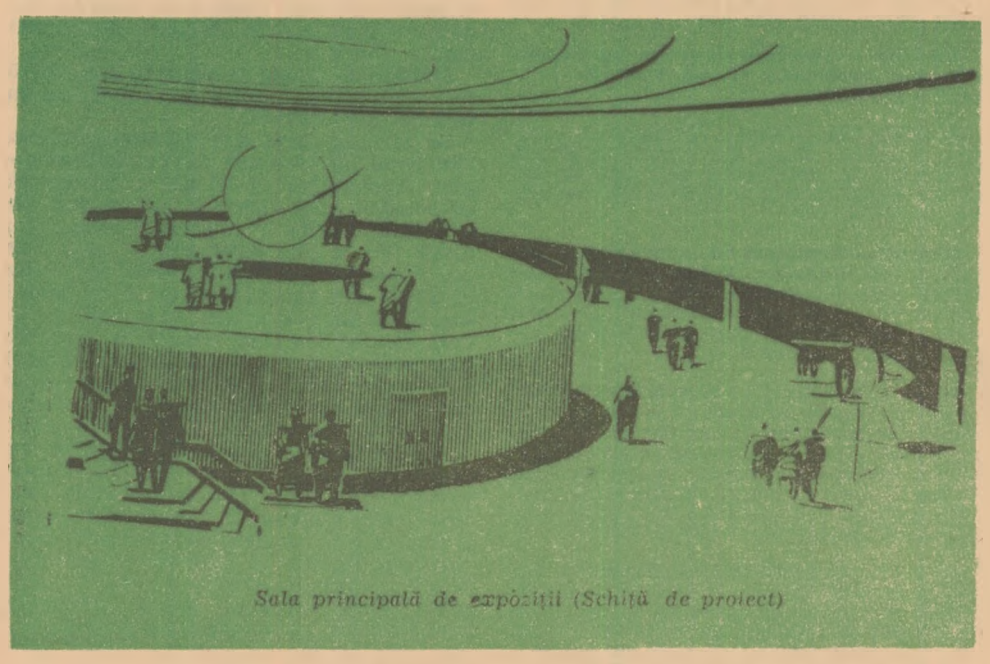

Sala principală de expoziții (Schiță de proiect)

Poşta medicului

MIU DOINA — Bocşa: Vă mulţumim şi pe această cale pentru amabilitatea dv. Aşteptăm lucrarea.

V. P. — Bucureşti : 1. Fiind vorba de o **impotenţă psihică**, injecţiile cu testosteron sînt contraindicate. 2. Vă recomandăm un tratament de tonificare nervoasă, lunar cîte 10 fiole din : vit. B_1 fortiss. + vit. B_{12} (50 gama) + Fosfobion, zilnic, în aceeaşi seringă, asociat cu vit. B_6 (10 mg) pe cale bucală 10 fiole, urmate de stricnină 2 mg zilnic 15 zile.

ANDI ALEX. — Bucureşti : Citiţi răspunsul dat mai sus sub V. P. — Bucureşti.

A. DIACONESCU — Bucureşti : Regretăm, dar nu posedăm numărul din revistă care vă interesează. Afecţiunea dv. fiind cronică, rezultatele nu pot fi decît „de ameliorare". Tratamentul care vi s-a recomandat este cel mai bun la ora actuală.

VESA IOAN — Bucureşti : Vă putem asigura că atît afecţiunea dv. cît şi cea a soţiei nu prezintă pericol de agravare (orbire). Fiind însă cronicizate şi aflîndu-vă în Capitală, vă recomandăm un consult de specialitate.

NIKIFOR P. — Baia Mare : 1. Ca „fază trecătoare" nu prezintă pericol, dar perseverarea în acest viciu poate duce la impotenţă psihică. 2. Rezolvarea problemei depinde numai de dv. 3. Viaţa sexuală poate începe fără nici un fel de prejudicii după 22—24 de ani.

EMILIA MATEI — Sibiu : Apendicele este o „glumă a naturii" atîta timp cît nu se inflamează. Orice apendicită subacută, cum pare să fie cea pe care o aveţi dv., trebuie tratată şi singura soluţie este cea chirurgicală.

ALICE MAYER — Bucureşti : 1. Hiperfoliculinismul, de obicei constituţional, apare destul de des însoţind o nevroză astenică la femeile tinere. Secreţia folliculinică normală sau chiar spre exces se traduce printr-o menstruaţie abundentă care ţine de obicei 5—6 zile şi care are un ritm regulat. 2. Citiţi volumul „Medicina şi muzica" de dr. E. Nichifor şi dr. C. Bocîrnea, apărut în Editura medicală, unde veţi găsi amănunte asupra **meloterapiei.**

DINU PĂTRU — Mangalia : Dacă nu găsiţi Flagyl, folosiţi deocamdată Tricholaval 3 drageuri pe zi timp de 10 zile.

ONOFREI OSTABIE — Dorohoi : Gerovitalul avînd la bază procaina, faţă de care unele persoane au o alergie, este indicată testarea sensibilităţii înaintea tratamentului. Testarea se face cu Gerovital de către medic şi în caz că nu apar fenomene alergice se poate face tratamentul după tehnica respectivă.

COCOZ TINEL — Podu-Iloaiei : Citiţi articolul „Îngrijirea tenului" publicat la rubrica „La întrebările cititorilor" în nr. 5/1966.

GICĂ — Bucureşti : Este necesar un efort de voinţă, fără de care orice tratament este de prisos. Vă recomandăm să treceţi la raporturi normale, viaţă în aer liber, sport, gimnastică şi o cură de meprobamat 3 pe zi — cîteva săptămîni.

ŞTEFERIUC IANOŞ — Săveni : În ectopia testiculară tratamentul medical (extracte de hipofiză, testosteron) sau chirurgical (orhidopexie) se practică de obicei pînă la vîrsta de 10 ani. După această vîrstă este necesar avizul unui specialist.

MARCO — Bucureşti : Dacă numai dimensiunea e problema, vă asigurăm că totul este în regulă !

P. ROZALIA — Cluj : Vă mulţumim pentru aprecieri. După cîte sîntem informaţi tratamente de felul celor solicitate de dv. se fac numai la Institutul de endocrinologie din Bucureşti.

BAMBI — Timişoara : Fiindcă vă plac aforismele vă răspundem la lunga dv. scrisoare cu un citat din Shakespeare : „Sfătuieşte-te cu toţi, dar rezervă-ţi hotărîrea". Mai ales că problema dv. este mai mult de ordin sufletesc decît medical.

K. P. — Buzău : 1. O **reacţie Wassermann** negativă nu este o dovadă că v-aţi vindecat, după cum rezultatul intens pozitiv al soţiei nu trebuie să vă descurajeze, întrucît intensitatea reacţiei nu indică gravitatea bolii. 2. Există şi cazuri (destul de rare) cînd reacţiile serologice sînt pozitive la persoane care nu suferă şi nu au suferit de sifilis.

SAVA L. — com. Săruleni (Buzău) : 1. Puteţi pleca la Vatra-Dornei dacă tensiunea arterială n-a fost mai mare de 20 cm. 2. În **vărsăturile de sarcină** ale soţiei dv. se obţin bune rezultate cu Clordelazin sau Propizin, administrate însă numai după prescripţia medicului.

I. NICOLAESCU — Ploieşti : Desigur că parte din simptomele descrise de dv. sînt inerente vîrstei, dar după părerea noastră în toate există o componentă nervoasă. De aceea, pe lîngă tratamentul specific afecţiunii digestive, axat în primul rînd pe regim şi al durerilor reumatice, vă recomandăm un examen neuropsihiatric la un specialist, pentru a vi se indica principiile conduitei terapeutice ale stării dv. nervoase.

Operaţia se anunţă grea. Doctorul în ştiinţe medicale Maria Panova se consultă cu asistentul ei, V. Lukin

PRIM AJUTOR

Ce să facem în caz de rănire

Rănirea reprezintă în multe cazuri o urgenţă care necesită un minim de ajutor ce nu poate aştepta sosirea unui medic. Există unele reguli elementare, cîteva tehnici simple, pe care oricine le poate executa şi care sînt adesea hotărîtoare pentru viitorul şi chiar viaţa rănitului.

În orice rănire, primul ajutor trebuie să fie călăuzit astfel de cîteva principii care vor asigura o eficacitate maximă :

1. Îndepărtarea mulţimii, cînd este cazul.
2. Degajarea victimei de locul accidentului.
3. Examinarea rănitului completă, rapidă şi fără brutalitate.
4. Acordarea cît mai rapidă a primelor îngrijiri (pansamente, oprirea hemoragiei etc.). Răniţii grav vor fi puşi la un loc adăpostit, la umbră, culcaţi, mai ales cei palizi cu puls rapid.
5. Anunţarea neîntîrziată a personalului medico-sanitar cel mai apropiat. Nu trebuie să ne lăsăm înşelaţi de aspectul aparent uşor al unor răniri. Acestea pot ascunde leziuni grave, pe care numai medicul le poate constata.
6. Cazuri extrem de grave pot fi salvate dacă primul ajutor este acordat cu calm şi pricepere, dacă transportul la policlinică sau spital se face în cel mai scurt timp şi în bune condiţii.

Iată acum ce trebuie să facem în mod practic în caz de răniri. Pericolul unei răniri îl constituie, în primul rînd, infecţia şi hemoragia ; de aceea vom avea în vedere în mod special aceste complicaţii care se pot ivi.

Materialul folosit la pansare trebuie să fie curat (sterilizat) şi manevrat numai cu mîinile bine spălate.

Se va începe prin a spăla cu grijă pielea din jurul rănii cu apă fiartă răcită şi săpun. Apoi se va curăţi pielea învecinată cu benzină, eter, alcool sau cu tinctură de iod, începînd de la marginea plăgii în afară. *Nu se pun antiseptice mai sus menţionate în plagă, fiind iritante.* În caz că plaga este murdară se spală cu soluţii dezinfectante slabe : apă oxigenată 3 la sută (foarte bună în special în rănirile care sîngerează abundent), soluţie rivanol 1 la mie, cloramină 1 la sută. La nevoie vom folosi apa fiartă şi răcită. Spălarea se face turnînd de sus lichidul respectiv.

După aceasta se va presăra pulbere de sulfamidă. Rana se va acoperi cu o compresă sterilă peste care se va pune vată (dacă rana sîngerează) şi apoi se va trage o faşă care să menţină pansamentul. Dacă nu avem imediat la îndemînă aceste materiale, putem întrebuinţa în loc de compresă orice bucată de pînză sterilizată prin fierbere, peste care vom trece un batic, fular, şervet etc., care va susţine pansamentul.

O grijă deosebită trebuie acordată aplicării hemostazei în rănile care sîngerează. O hemoragie capilară foarte mică poate fi oprită prin simpla turnare de apă oxigenată şi tamponare cu o compresă sterilă atunci cînd curăţim rana. O hemoragie redusă se poate opri şi printr-un pansament compresiv.

În cazul unor hemoragii arteriale mai mari se va apăsa manual artera deasupra plăgii, la punctul de compresiune cel mai apropiat, în rănirile membrelor, sau pe capătul dinspre inimă al arterei în rănirile gîtului şi ale capului. Prin apăsare, întrerupem circulaţia sîngelui, artera respectivă fiind „comprimată" între mîna noastră şi planul profund osos sau muscular.

Apăsarea manuală nu este, însă, întotdeauna eficace şi nici nu poate fi menţinută mult timp. În hemoragiile mari este necesară, de aceea, aplicarea unui garou. Acesta poate fi improvizat din ceea ce avem la îndemînă : un tub elastic de cauciuc, o curea, o cravată etc. *Se aplică numai în rănirile membrelor şi întotdeauna deasupra cotului şi a genunchiului, la distanţă de plagă,* acolo unde se simt pulsaţiile arterei respective şi unde aceasta poate fi mai bine comprimată.

Oprirea hemoragiei prin mijloacele arătate constituie *hemostaza* provizorie. Apoi rănitul va fi transportat în cel mai scurt timp la spital pentru a i se face hemostaza definitivă.

Dr. Alexandr Serov

LEXICON MEDICAL

Pancreasul endocrin

Aşezat înapoia stomacului, pancreasul este un organ glandular avînd o contribuţie esenţială atît în digestie cît şi în metabolism. Prin funcţia sa exocrină, adică de secreţie externă a sucului pancreatic, el contribuie la transformarea chimică a alimentelor în procesul de digestie.

Printr-o serie de „insule" pe care le conţine, pancreasul exercită şi cea de a doua funcţie a sa, funcţia endocrină. Pancreasul secretă astfel un hormon de o deosebită importanţă pentru organism — insulina.

Insulina secretată de insulele endocrine ale pancreasului are numeroase acţiuni fiziologice. O dată secretată şi vărsată în sînge, ea este transportată în întregul organism unde, cu precădere în ficat şi muşchi, îşi exercită acţiunile sale.

Insulina determină o scădere a zahărului din sînge prin depozitarea sa masivă şi rapidă în ficat şi muşchi. Diabetul apare astfel ca o tulburare a utilizării glucozei, iar acţiunea principală a insulinei este tocmai stimularea acestei utilizări. Insulina scade, de asemenea, grăsimile (colesterolul) din sînge şi reduce eliminarea de azot. În doze mici, insulina are efecte stimulatoare asupra apetitului, creşte tonusul muscular şi nervos, ajută la dezvoltarea copiilor ca şi hormonul de creştere. Insulele pancreasului mai secretă un hormon, glucagonul, care ar avea un rol antagonist insulinei, deci hiperglicemiant (de creştere a zahărului din sînge). Producerea diabetului se poate explica şi prin secreţia în exces a acestui hormon.

esculap

Cel mai frecvent, diabetul se produce însă prin lezarea insulelor pancreatice care „fabrică insulina". Aceasta se poate întîmpla datorită unor boli infecţioase (oreion, hepatită epidemică, tifos exantematic) sau boli toxice (intoxicaţii profesionale etc). Sifilisul, alcoolul, nicotina sînt şi ei factori care contribuie la apariţia diabetului zaharat. Uneori boala este familială, ea apărînd la descendenţi.

Înmulţirea excesivă a insulelor pancreatice, datorită unui proces tumoral, duce la un fenomen opus diabetului : secreţia mărită de insulină şi ca atare scăderea excesivă a zahărului din sînge. Dacă nu se intervine la timp medical sau chirurgical, se poate instala coma hipoglicemică cu sfîrşit fatal.

Reiese deci că funcţionarea normală a pancreasului endocrin este esenţială pentru buna desfăşurare a unor procese vitale dintre cele mai importante.

Medicus

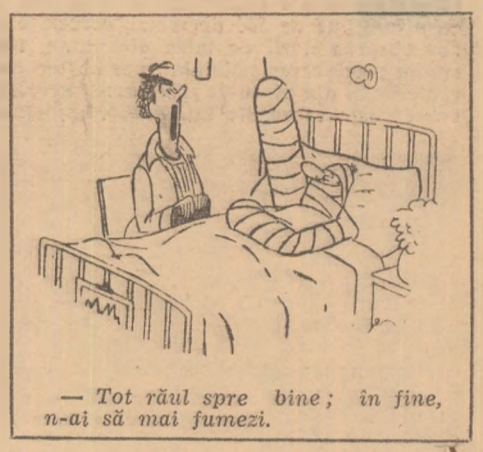

— Tot răul spre bine ; în fine, n-ai să mai fumezi.

LA ÎNTREBARILE CITITORILOR

Caniţia

O dată cu înaintarea în vîrstă, modificările de culoare a părului către nuanţele deschise, adică încărunţirea, sînt un proces natural, fiziologic. Cauzele încărunţirii nu sînt încă pe deplin clarificate. După unii, rădăcina părului nu mai produce pigmentul colorant al părului ; după alţii, s-ar părea că în structura firului de păr ar pătrunde bule de aer. Cercetări recente au demonstrat, însă, că încărunţirea părului s-ar datori unei alimentaţii lipsite de vitaminele complexului B, mai cu seamă de acidul pantotenic.

Încărunţirea prematură şi, uneori, foarte rapidă a părului la persoane foarte tinere, fenomen numit caniţie, se datoreşte aşadar epuizării acidului pantotenic, în unele neurodermite, la baza cărora stau tulburări în mecanismul reflexelor condiţionate. Iată de ce anumite boli cronice, nevrite şi traumatisme ale nervilor periferici, precum şi unele şocuri nervoase puternice joacă un rol important, provocînd o încărunţire bruscă, cu aparenţe „miraculoase", peste noapte.

Tratamentul caniţiei, pornind de la fenomenul lipsei vitaminei B complex şi îndeosebi a acidului pantotenic, se bazează pe administrarea pe cale bucală de acid pantotenic sau de drojdie de bere, asociate cu acid paraaminobenzoic.

Pentru vopsirea părului, recomandăm fricţiuni zilnice cu loţiunea de mai jos, spălîndu-se capul la două zile :

Rp.	Sulf. precipitat	9 g
	Plumb ac. crist.	4 g
	Glicerină	60 ml.
	Gumă arabică	3 g
	Apă distilată	240 ml.

Dr. N. Bakov

FRANȚA

Vizită la Clochemerle

E un ținut pe care nici o hartă nu-l înseamnă. Întrebați însă orice francez dacă Beaujolais există și omul vă va răspunde numaidecît, fără să ezite : — Cum să nu, există !

Pe hărți nu figurează nici un al treilea rîu în Lyon. Orice vizitator al frumosului oraș, mîndru de cunoștințele de geografie pe care le-a adunat cu ani în urmă pe băncile școlii dă, invariabil, același răspuns : două, Rhône și Saône. Dar imediat el se vede pus în încurcătură căci, la fel de invariabil, urmează întrebarea : dar de-al treilea rîu care curge prin Lyon

Aspect tipic pentru Beaujolais

ați uitat ? Oricît și-ar scormoni vizitatorul memoria, oricît ar încerca să abată spre Lyon Sena, Dordogne sau cursul superior al Rinului, corul vesel al gazdelor i-ar demasca zgomotos ignoranța. În cele din urmă, oaspetelui trecut prin chinurile iadului i se arată masa și e întrebat : dar aici ce curge ? Și, învins, oaspetele trebuie să toasteze, cum cere tradiția, pentru mîndria lionezilor : vinul beaujolais.

De vreme dar ce la Lyon există un al treilea rîu, el trebuie să aibă neapărat și „maluri". Și, într-adevăr are. Orice lionez, orice locuitor din valea Rhônului, poate cita din memorie orășelele și satele Villefranche, Julien, Morgone, Beaujeu, Moulins à Vanne. Acesta este ținutul vinului beaujolais, împărăția deluroasă a podgoriilor, sătulețe minuscule în care viticultorii păstrează din generație în generație, în hrube vechi și întunecoase, lichidul purpuriu al faimosului beaujolais.

Deși lionezii afirmă că izvoarele beaujolais-ului ar începe în orașul lor, locuitorii din Villefranche, oraș aflat la treizeci de kilometri mai sus de Rhône, au o părere diametral opusă.

Iar pentru străini cel mai bun lucru e să nu intervină în această veche și interminabilă dispută, care nu va înceta cît timp vor dăinui cele două orașe. Amănuntele disputei pot fi aflate cel mai bine atunci cînd se întîlnesc, față în față, locuitori din Lyon și Villefranche. Am avut prilejul să asist la o asemenea discuție. La o expoziție organizată la Villefranche de comitetul asociației „Franța-U.R.S.S." l-am cunoscut pe A. Repiquet, un om de vreo 65 de ani. Acesta s-a antrenat într-o discuție aprinsă cu un prieten, de aceeași vîrstă, despre meritele vinului beaujolais și ale capitalei lui. Iar cînd argumentele au fost epuizate și vinul consumat, luîndu-mă ca arbitru Repiquet mi-a spus :

— Ai văzut, nu se poate discuta cu el ! E primarul din Clochemerle.

Rostise cuvintele absolut convins că-i împărtășeam atitudinea disprețuitoare față de orice locuitor din Clochemerle. Cu toate acestea am îndrăznit, timid e adevărat, să observ :

— Dar nu se poate, Clochemerle nu există aevea.

— Cine v-a spus că nu există ? Ba eu, Louis Devermont, sînt chiar primarul din Clochemerle — a intervenit atunci interlocutorul lui Repiquet.

Contrariat, am scos din servietă o hartă „Michelin", care descria amănunțit regiunea Rhônului. Și, într-adevăr, așa cum prea bine știam și eu, nu cuprindea nici un Clochemerle.

Louis Devermont m-a privit, însă, cu reproș și mi-a spus :

— E adevărat că Clochemerle se numește Beau en Beaujolais, cum s-a numit, de altfel, totdeauna. Dar — și a ridicat plin de importanță arătătorul mîinii drepte — de cînd Gabriel Chevallier ne-a închinat romanul lui, sîntem cunoscuți în toată lumea sub numele de Clochemerle. Lucru care nu ne mîhnește de fel. Dimpotrivă, sîntem mîndri.

...Și, iată-ne în drum spre Clochemerle. Șoseaua îngustă șerpuiește printre coline iar la un moment dat, la o răspîntie, se ramifică spre toate cele patru puncte cardinale. Cerul acoperit ba ne trimite raze de soare care străpung ici-colo norii, ba abate asupră-ne o ploaie deasă, de care am dori să scăpăm, să ne adăpostim în cea mai apropiată cîrciumă de unde patronul, după ce și-a pierdut nădejdea de a mai avea vreun client pe vremea proastă de iarnă, privește abătut în urma mașinii noastre. Pe pantele abrupe ale colinelor, se cațără, aliniați ca niște infanteriști butuci de viță de vie pitici.

Sînt golași, nu mai au nici măcar frunze. Strugurii negrii-vineți au fost de mult culeși și transformați în lichidul prețios păstrat în vane uriașe din pivniți străvechi, așteptînd clipa cînd stăpînul va începe un butoi spre a-și servi oaspeții cu o cană argintie de vin scînteietor.

Atenți față de turiști, dar și puțin interesați, locuitorii din Beau en Beaujolais au împînzit drumurile care duc spre orășelul lor cu tăbliițe-indicatoare. Iar pe zidul unei magazii de piatră din preajma orășelului, presărat pe o colină, scrie, cu litere de o șchioapă, ca să nu mai existe nici un fel de îndoială : „Bine ați venit la Clochemerle".

Primarul Louis Devermont ne-a poftit în biroul său, care e în același timp și sală de ședințe ; o masă mare, cîteva bănci, iar într-un ungher un morman de pelerine de polițiști, cravașe și căști de pompieri. Primarul e trecut de cincizeci de ani și amintește parcă de eroul lui Chevallier, cînd prin scînteia jucăușă din ochii-i mici, cînd prin firea-i calmă și cumpănită, cînd prin nestrămutata-i convingere că Beau e într-adevăr Clochemerle, cel mai neobișnuit orășel din valea Rhônului.

Apoi ne-a însoțit pe unica stradă a orășelului, strada Chevallier. Ca să-i poată da numele scriitorului, locuitorii au trebuit să adreseze un mesaj anume președintelui Republicii...

Într-o pivniță de degustare, special amenajată pentru turiști, primarul ne-a servit cu beaujolais de „Clochemerle" și în cursul discuției am constatat că domnul Devermont seamănă cu primarul Piéchut din roman nu numai la înfățișare, dar continuă și tradițiile jovialului primar al Clochemerle-ului. Astfel, la propunerea lui, în orășel a luat ființă asociația „Gosiersec", ceea ce ar vrea să însemne „Uniunea organizațiilor sociale, intelectuale, educative, distractive și sportive din Clochemerle". Dar dacă citești cuvîntul, luat ca atare, în dialect local el înseamnă „gîtlej uscat". Perspectiva înlăturării acestei „uscăciuni" a plăcut atît de mult în orășel, încît toți cei 580 de locuitori s-au înscris cu plăcere în vesela asociație, care a și fost înregistrată, după toate regulile, la prefectură.

De altfel și pivnița de degustare este tot opera d-lui Devermont. Și nici nu-i o simplă pivniță, ci un adevărat castel cu mistere. Un tînăr vioi, aflat în spatele unei tejghele, îi servește gratis pe toți oaspeții. Deasupra tejghelei însă, în cîteva limbi, scrie : „Profitați de ospitalitatea noastră, dar și noi ne bizuim pe generozitatea dv.". Secretul inscripției e cît se poate de simplu : Cooperativa locală nu are dreptul să vîndă cu amănuntul mai mult de trei sticle de vin, dar membrii știu sigur că toți turiștii vor lua cu ei la plecare aceste trei sticle, ceea ce compensează din plin „cheltuielile" făcute cu tratația lor.

— Adevărul e — ne spune în încheiere primarul — că Chevallier ne-a ajutat mult cu cartea lui. Ce era înainte Beau ? Un orășel oarecare din Beaujolais. Și, ca să fim drepți, nu vinul nostru e cel mai bun, căci pămîntul din împrejurimi e pietros și uscat. Cu toate astea angrosiștii de peste ocean își trimit mereu la noi agenții, pentru că vinul poartă marca „Clochemerle". Deh, ne bucurăm de faimă...

...Din depărtare casa lui Aimé Repiquet aduce cu un vechi castel, iar de aproape cu o mică fortăreață cu ziduri groase și porți de stejar. Dar nu e nici una nici alta. Repiquet a cumpărat localul unei foste mînăstiri din localitate, dat fiind că avea nevoie de o casă mare. Căci are o familie de douăzeci și opt de suflete. Cinci copii, toți căsătoriți, nepoți și o mamă bătrînă locuiesc împreună. După ce au cumpărat pe un preț de nimic „mînăstirea", cele cincizeci și șase de mîini ale familiei Repiquet s-au apucat de treabă, au început să-și amenajeze cum se cuvine locuința. Acum Repiquet este invidiat chiar de vecinii bogați căci, cu toate că e un simplu meseriaș, locuiește ca un castelan.

În ciuda celor 65 de ani ai lui, Repiquet a plecat într-o bună zi în vizită în Uniunea Sovietică. Iar după ce s-a întors acasă s-a înscris în asociația de prietenie „Franța-U.R.S.S.". Acum e cel mai tînăr membru, ca stagiu, al asociației din Villefranche. Repiquet e și un pasionat cinefil amator. Cînd a plecat în călătorie a luat cu el douăsprezece bobine, iar la întoarcere a adus un film. Un film despre Moscova, Leningrad și Kiev, pe care l-a proiectat de zeci de ori în subsolul mînăstirii unde, în afară de butoaie cu vin, Repiquet mai are un laborator și o „sală de

cinema". Filmul a fost vizionat de cei ai casei, de vecini, de prietenii vecinilor, ca și de mulți prieteni ai bătrînului Repiquet și ai copiilor lui.

La vară, Aimé Repiquet intenționează să repete călătoria, dar nu de unul singur ci în fruntea unui grup de tineri.

În timp ce stăteam de vorbă, pe masă s-a ivit tradiționala sticlă cu vin din producția proprie. Pe carafă scria : „Bea-mă rece, altfel mor fără să-ți dezvălui secretul meu".

Evident nu l-am osîndit la o moarte anonimă. Vinul era aromat, rece și puțin greu și povestea despre răsuflarea pămîntului roditor din care-și trăsese seva, despre vîntul Atlanticului care-i adusese umiditatea pe vreme de arșiță, despre harnicul viticultor care petrecuse zile și nopți în pivnița tăcută, încercîndu-i aroma și culoarea. El confirma, fără putință de tăgadă, că în valea Rhônului există un al treilea rîu, cu maluri deluroase, pe care se întinde ținutul Beaujolais. O țară mică și veselă : patruzeci de kilometri în adîncime și cincisprezece în lățime. O țară în care, cum spun locuitorii ei, o așezare se deosebește de cealalată numai prin clopotnițele bisericilor și prin buchetul fără pereche al vinului roșu-purpuriu.

V. Volodin

PAKISTAN

Note răzlețe

Numai iarna — cînd dinspre crestele înzăpezite ale Himalaiei începe să bată un vînt rece — poate alunga arșița înnăbușitoare ce învăluie aproape în tot restul anului Karaci. În acest anotimp, viața marelui oraș și port din Pakistanul de vest, eliberat din ghearele unui soare necruțător, încins pînă la incandescență, se invioreazā, clocotește necontenit din zori și pînă noaptea tîrziu.

Karaci este un oraș plin de contraste. În centru sînt hoteluri și blocuri moderne, luminate în cursul nopții de puzderie de reclame cu neon, dar cum faci cîțiva pași dincolo de Clifton-Road, cartierul bogătașilor și al diplomaților, intri într-un labirint de străduțe pline de gropi. Ziua străzile sînt foarte aglomerate de tot felul de mijloace de transport, de la automobile ultramoderne pînă la motoricșe, cămile și asini.

Karaci. Vînzător de canari, sticleți și pițigoi.

Dat fiind că orașul este cel mai mare centru comercial al Pakistanului, după cîteva ore petrecute în port îți poți forma o imagine, schematică bineînțeles, despre întreaga economie a țării. Zi și noapte în portul Karaci se încarcă și se descarcă vapoare sub tot felul de pavilioane. Din uncle se descarcă, de pildă, mașini, metale și utilaje, iar în calele altora se mistuie munți de grîu auriu, baloturi de iută și bumbac, saci cu orez etc. Căci Pakistanul este o țară agrară, mare producătoare de iută, bumbac, orez etc.

Regiunea cea mai prielnică pentru dezvoltarea agriculturii este Pakistanul de est, cu un peisaj tipic pentru Asia de sud-est, alcătuit din ogoare cultivate cu orez, din copaci uriași mango, din cocotieri cu coroanele în formă de evantai, care anunță de obicei apropierea unor centre populate. Pe potecile ce duc spre sate țăranii circulă în șir indian, cu cobilițe de care atîrnă coșuri grele.

În Pakistanul de est se pot obține pînă la trei recolte de orez pe an : una în timpul musonului și al ploilor torențiale, a doua din ianuarie pînă în aprilie și o a treia din aprilie pînă în iulie. Și pămîntul din deltele Gangelui și Brahmaputrei e foarte fertil. Dar din pricina distribuirii naturale inegale a umidității, doar 20—30 la sută din acest pămînt arabil poate da mai mult de o recoltă pe an. Numai construirea unui sistem de canale de irigație, care să suplinească lipsa de apă din perioada premusonică, ar putea face ca să se obțină o recoltă și în răstimpul aprilie-iulie.

O mare calamitate pentru Pakistanul de vest sînt taifunurile, care iau naștere în golful Bengal și bîntuie cu furie aproape în fiecare an, semănînd moarte și distrugere. Ele ucid mii de oameni și inundă ogoarele, pagubele se ridică la sute de milioane de rupii. În ultimul timp s-au luat unele măsuri pentru micșorarea gravelor consecințe ale acestei calamități naturale ; în regiunile de lîngă coastă se înalță acum diguri menite să apere ogoarele împotriva valurilor.

M. Kozințev

globul

Moscova. Cînd porţile ajurate se deschid, mii de patine brăzdează gheaţa patinoarului din parcul „Gorki".

CONGRESUL MISTERELOR

Patru zile printre fachiri

Încet dar necruţător, omul de pe scenă îşi înfigea în torsul dezgolit trei cîrlige de oţel. Publicul privea cu răsuflarea tăiată. O femeie din primele rînduri îşi muşca batista. Cîrligele se afundau în carne şi curînd capetele lor încovoiate reapărură de sub piele. Femeia din primele rînduri se prăbuşi în tăcere şi sanitarii nelipsiţi de la spectacol o scoaseră pe targă. Apoi, pe scenă fu adus un cărucior cu două locuri pe care se instalară doi voluntari din public. Unul cîntărea 70 kg, celălalt 100. Legînd de cîrlige sforile subţiri de nylon ataşate de cărucior, omul cu torsul dezgolit îşi

— Cu capul în sus, ia-te-ar naiba !

încordă muşchii şi căruciorul se urni din loc. Întîi încet, apoi tot mai repede pînă dispăru în culise.

Cu acest spectacol au început la Lyon „lucrările" Congresului general al misterelor şi tainelor, la care o sumă de fachiri, iluzionişti şi magicieni au prezentat tot ce aveau mai bun în repertoriu : s-au străpuns cu săbii şi au scos flăcări pe gură, au ghicit de la distanţă seria bancnotelor din buzunarul unor spectatori, au comandat inimii să-şi înceteze bătăile etc. etc. Dar să dăm cuvîntul unui martor ocular, ale cărui impresii de la numitul Congres au fost publicate de revista „Nedelea" :

„Ar fi absurd să negăm existenţa telepatiei. Dar încercările de a reproduce „telecomunicarea" pe scenă, la comandă, aduc de multe ori a şarlatanie. Am încercat să-mi transmit convingerea unui magician care îmi demonstra cu înflăcărare posibilitatea telecomunicării permanente. În cele din urmă magicianul mi-a propus o experienţă.

— Scoate din buzunar cîteva obiecte şi aşează-le pe masă. Eu am să ating unul din ele, iar dumneata telefonează la hotelul la care stă asistenta mea Lidia. Ea îţi va numi obiectul atins de mine.

Am făcut întocmai. Magicianul a atins portvizitul. Am sunat la hotel şi am cerut-o pe domnişoara Lidia.

— Nu avem pe nimeni cu acest nume, mi-a răspuns portarul.

M-am întors, triumfător, spre magician :

— La hotel nu există nici o domnişoară Lidia !

— Imbecilii !... Cereţi camera 15.

M-am executat şi mi-a răspuns Lidia. I-am explicat despre ce era vorba. După cîteva clipe de ezitare, mi-a răspuns :

— A atins portvizitul !

Nu se putea mai convingător...

După vreo două zile, însă, mi-a venit o idee diabolică. M-am dus glonţ la hotelul cu pricina şi am cerut s-o văd pe domnişoara Lidia. Mi s-a indicat camera 23 ! Atunci m-am repezit la portar care, luat din scurt, mi-a mărturisit că la primul apel telefonic trebuia să răspundă că n-o cunoaşte pe Lidia. La al doilea apel urma să dea legătura, anunţînd-o pe Lidia că s-a cerut, de exemplu, camera 15. Or, 15 însemna portvizit !

Păcăleală, dar ingenioasă...

Cu totul din alt aluat era plămădit „fachirul" Yvon Yva, care şi-a silit inima să se oprească de 2 500 de ori, care se lăsa îngropat de viu în pămînt, care a fost operat de apendicită fără anestezie (la cererea lui) ş.a.m.d., dar care refuză titulatura de fachir.

Pirpiriu şi debil din naştere, Yva şi-a petrecut copilăria prin spitale. În tinereţe a luat hotărîrea să demonstreze — în primul rînd lui însuşi — nemărginitele posibilităţi ale voinţei. În acest scop a ales, ce-i drept, o cale originală : şi-a înfăşurat un turban în jurul capului şi şi-a făcut apariţia pe scenă făcînd adevărate minuni cu sărmanul lui corp plăpînd.

— Ce simţiţi cînd vă străpungeţi obrazul, gîtul, abdomenul ? — l-am întrebat pe Yva.

— La început o durere foarte puternică, deşi obrazul şi abdomenul sînt locurile cele mai puţin sensibile.

— Apoi durerea încetează ?

— În general da. Prima lună mi-a fost îngrozitor de greu. Cu timpul, însă, străpungînd de repetate ori acelaşi loc, terminaţiile nervoase se atrofiază. Ca atunci cînd îţi tratezi dinţii, doare pînă e omorît nervul. Tot cu timpul dispare şi frica.

— Dar cum reuşiţi să opriţi bătăile inimii ?

— Apăs pe carotidă, mai precis pe sinusul carotidian, pînă simt că mă aflu pe punctul de a-mi pierde cunoştinţa. E un fel de semiletargie, pulsul e abia perceptibil, respiraţia aproape nulă. Numai în felul acesta reuşesc să rezist în pămînt fără să mă sufoc. De-a lungul carierei mele am fost îngropat de 500 de ori. După ultima experienţă inima a reînceput să funcţioneze cu 250 de bătăi pe minut... Am hotărît să nu mai risc. Medicii m-au avertizat că încă o experienţă ar fi ultima.

Patru zile a durat călătoria lui Pierre Rondière, autorul rîndurilor de mai sus, în lumea tainelor şi iluziilor. O lume complicată în care şarlatania coexistă cu măiestria autentică, speranţa cu dezamăgirea. O lume cu legile ei severe care lasă să-i treacă hotarele numai posesorii unui cazier ireproşabil şi a două recomandări de la persoane de încredere. „Arta iluzionismului nu e un joc pentru copii — spune statutul organizaţiei iluzioniştilor, fachirilor, magicienilor, scamatorilor etc. Ea este, înainte de toate, o artă pentru adulţi, o artă subtilă care-i cucereşte pe adevăraţii cunoscători, o artă care creează iluzii, delectează şi vrăjeşte". Într-o asemenea măsură, pare-se, încît ducele de Windsor, prinţul Filip al Angliei, regizorul de film Orson Welles, actorul Jean Marais nu s-au mulţumit să fie numai spectatori, ci s-au înscris în asociaţia iluzioniştilor.

ÎNTREBARI FARA RASPUNS

Cum socoteşte Leila ?

O carte luată la întîmplare, un pasaj oarecare din carte : „La Moscova nu se mai putea întoarce. Tatiana Petrovna hotărî să dea concerte la cele cîteva spitale din oraş. Asta o linişti"...

— 101 litere !

Fetiţa oacheşă, în uniformă de elevă, a răspuns fără să stea pe gînduri. I-am pus cîteva întrebări de control şi răspunsurile au venit cu aceeaşi promptitudine :

— Asociaţie ?

— 9 litere.

— Hidrocortizon ?

— 13.

— Transcontinental ?

— 16.

Experienţa a continuat. I-am citit diferite texte oprindu-mă brusc la mijlocul unui cuvînt. Şi de fiecare dată „mecanismul de calcul" cu care natura a înzestrat creierul elevei a funcţionat fără greş pînă la o limită de 250 de litere.

Posesoarea acestui mecanism, Leila Djandjagava, în vîrstă de 15 ani, învaţă în clasa a IX-a la şcoala Nr. 66 din Tbilisi. Să nu vă închipuiţi, însă, că neobişnuita ei capacitate de calcul se îmbină cu aptitudini matematice deosebite. Nu, Leila e o matematiciană mediocră şi înclină spre ştiinţele umaniste. Îi place să citească, să asculte muzică şi chiar a absolvit o şcoală de muzică la clasa de pian.

Cum se explică atunci viteza de calcul a Leilei ? Deocamdată nu putem răspunde decît prin ipoteze. Leila a învăţat să citească şi să socotească încă la grădiniţă. Tot atunci îi plăcea să se joace „de-a numărătoarea" : cineva spunea un cuvînt iar participanţii la joc trebuiau să spună cît mai repede din cîte litere se compune. De la cuvinte Leila a trecut la propoziţii, apoi la fraze şi paragrafe întregi. Capacitatea de calcul — poate moştenită de la părinţi, amîndoi contabili — a fost deci perfecţionată de un îndelung antrenament. Şi chiar dacă talentul ei nu-i va fi de mare ajutor în viaţă, el rămîne un fapt de un incontestabil interes pentru ştiinţă.

A. Simonian

MISTIFICARI

Omul care n-a existat

Rămăşiţele lui au fost descoperite în Anglia, în împrejurimile oraşului Pildown, şi i-au interesat pe antropologi în cel mai înalt grad. Ei au reconstituit, după metoda savantului Gherasimov, chipul presupusului nostru strămoş, aşa cum îl vedeţi în fotografie. Foarte curînd s-a constatat, însă, că antropologii au fost induşi în eroare de un destul de dibaci mistificator : ma-

xilarul craniului fusese „împrumutat" de la un cimpanzeu şi tratat cu reactive chimice pentru ca iluzia vechimii să fie deplină.

Nu e de mirare, aşadar, că în ochii larg deschişi ai „omului din Pildown" a încremenit un amar reproş la adresa falsificatorilor...

(Din „Tehnika-molodioji")

MICA ENCICLOPEDIE

Asia

Numele continentului se trage de la cuvîntul asirian Asu, răsărit, întîlnit în inscripţii din mileniul II î.e.n. Asirienii numeau Asu ţărmul răsăritean al Mării Egee. Vechii greci, împrumutînd denumirea de la asirieni au folosit-o pentru a desemna litoralul Asiei Mici şi au creat mitul Asiei, fiica Oceanului, soţia lui Prometeu.

Romanii numeau Asia statul Pergam din Asia Mică, iar mai tîrziu, în secolul I î.e.n. au extins denumirea asupra unei provincii romane.

O dată cu lărgirea cunoştinţelor geografice denumirea Asia s-a extins asupra întregului continent pe care îl cunoaştem azi.

Australia

În 1814 navigatorul englez M. Flcanders a propus ca sudicul continent să fie numit Australia. Dar denumirea o întîlnim şi la Ptolemeu, care vorbea de Terra Australis Incognita (Pămînt sudic necunoscut). Mai tîrziu, prin Terra Australis se înţelegea o imensă întindere de pămînt care se credea că ar fi amplasată undeva în emisfera australă. După explorarea, în sec. XVII, a ţărmului vestic de către olandezi, ei l-au numit Noua Olandă. Abia în secolul XIX continentul a primit numele de Australia.

(Din „Nedelea")

VA SPUNE NUMAI ADEVARUL

Cinemartorul

Pe autostrăzi accidentele se produc, îndeobşte, fără martori. Cine e vinovat ? Cum s-a desfăşurat nefericitul eveniment ? Şoferii dau vina unul pe celălalt şi pentru a descoperi adevărul anchetatorii trebuia să parcurgă un adevărat labirint de presupuneri şi deducţii. Dar iată că se aprinde un reflector şi pe un e-

cran portativ începe să se derulez filmul evenimentelor : o şosea, un automobil ce vine din direcţie opusă apoi virează brusc spre stînga, pentru a evita o groapă, şi derapează. Camera aparatului de filmat se apropie vertiginos de partea laterală a maşinii derapate, apoi obiectivul îşi schimbă poziţia brusc. Filmul se întrerupe. Dar anchetatorii au văzut destul pentru a putea stabili cine e vinovatul.

Aceşti „cinemartori" sînt produşi de firma vest-germană „Kamerawerke". Aparatul de filmat se fixează pe parbrizul automobilelor şi intră în funcţiune prin apăsarea unei pedale amplasată lîngă pedala de frînă.

B. Favorin

NUMAI ÎNTRE 31 IANUARIE—26 FEBRUARIE

PUTEȚI CUMPARA CU

MARI REDUCERI DE PREȚURI

ARTICOLE SPECIFICE SEZONULUI RECE

- CONFECȚII
- TRICOTAJE
- GALANTERIE
- INCALȚAMINTE
- ȚESATURI

MODERNE — DE BUNĂ CALITATE

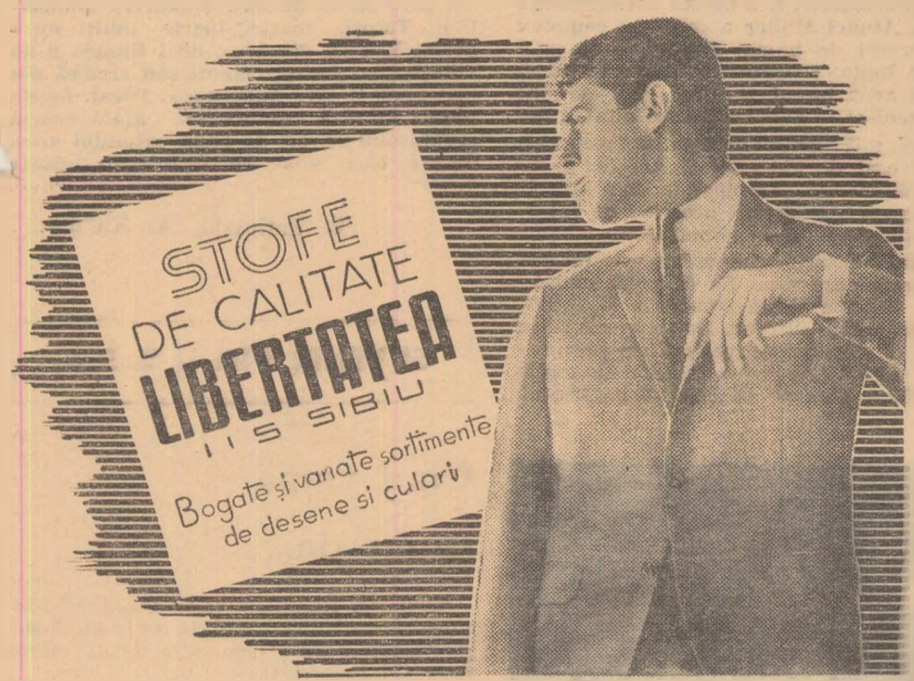

UN PRODUS IDEAL PENTRU PREPARAREA MÎNCĂRURILOR ȘI A PRĂJITURILOR

CORABIOARE

Făină	0,350 kg
MARGARINĂ	0,150 kg
Bicarbonat	0,005 kg
Zahăr pudră	0,120 kg
Ouă	2 buc.
Vanilie, coajă de lămîie	
Zahăr farin	0,020 kg

MODUL DE PREPARARE

Margarina se pune într-un vas și se amestecă cu 0,120 kg zahăr pudră și treptat cu restul de materii prime, în afară de făină.

Cînd este timpul rece se poate încălzi vasul în vederea omogenizării compoziției.

Amestecul acestei compoziții se face cu ajutorul unui tel.

După aceasta, se înlătură telul și se introduce făina treptat, amestecînd-o ușor cu mîna.

Compoziția se modelează în fitile rotunde (ca ștrudelul), după care se presează pentru a se lăți puțin.

Peste acest fitil se trece cu furculița pentru ca să lase urme, după care se taie în 10 buc. în formă de romburi, se așează pe o tavă și se coace la un foc potrivit. După aceea se presară cu zahăr farin.

O MASĂ GUSTOASĂ SE POATE PREGĂTI UȘOR ȘI REPEDE DIN:

MACAROANE • FIDEA • TĂIȚEI

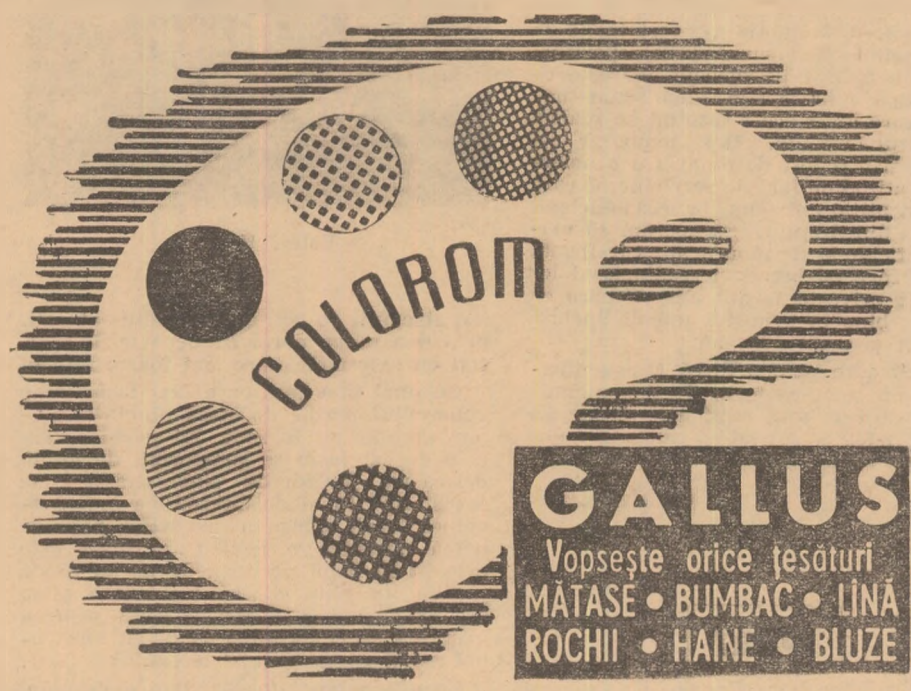

Frișca în butelii se desface la toate magazinele de specialitate

UZINELE „EMAILUL ROȘU"-MEDIAȘ

MODĂ

Epidemia albă

Una dintre cele mai mari noutăţi ale acestui sezon hibernal este fără îndoială afirmarea explozivă a albului.

Ideea a dat-o însăşi mama natură : zăpada este albă ! De la acest model, care în iarna de faţă s-a oferit cu dărnicie (chiar prea mare !) atît în Răsărit cît şi în Apus, febra albului s-a revărsat peste întreg traiul cotidian.

Albul e prezent în toate ipostazele şi ocaziile, în special în Occident. Îmbrăcămintea albă este considerată ca expresia unui gust rafinat. Se poartă rochii, pulovere, mantouri, compleuri compuse din pulover, fustă, jachetă şi haină albă, se poartă încălţămintea albă : ghete, cizme de piele sau de cauciuc ; poşetele sînt şi ele albe ; căciulităle de lînă, de stofă sau de blană, de asemenea.

În Italia şi în Franţa ultimul „strigăt" al modei este mobila albă. Fotografiile pe care le publică ziarele de specialitate fac o intensă publicitate „interiorului alb". Dar voga acestuia va fi, probabil, efemeră. Mobila deschisă la culoare nu-i de loc practică. E greu să vinezi toată ziua petele de murdărie !

Nici sectorul cosmetic n-a fost ocolit de epidemia albă. Machieurii au descoperit că fardul alb aplicat pe pleoape măreşte ochiul. După cum se ştie, pînă acum machiajul care avea acest rezultat se realiza cu ajutorul negrului. Dar, temporar cel puţin, negrul a fost detronat. Cu o neiertată ingratitudine faţă de serviciile pe care le-a adus atîţia ani femeilor, cosmeticienii l-au scos din drepturi. Să sperăm că măcar beneficiarele de pînă acum vor fi mai puţin vitrege cu bunul şi credinciosul lor aliat. Cît priveşte fardul alb, se pare că el scoate bine în evidenţă nuanţa închisă a genelor şi a sprîncenelor.

Singurii care opun o dîrză rezistenţă asaltului alb sînt coaforii. Raţionamentul lor vădeşte simţ practic : foarte puţine femei vor adopta, probabil, culoarea capilară a vîrstei de bunică !

O. Fazlieva

SPORT

O opinie a lui Herrera

Cunoscutul antrenor al echipei „Internazionale" — Milano, Helenio Herrera, a publicat în ziarul „Paese Sera" un ciclu de articole în care-i prezintă pe principalii pretendenţi la titlul suprem al campionatului mondial de fotbal. Herrera consideră că naţionala Uniunii Sovietice face parte din grupul „celor tari". Iată părerea lui despre această formaţie :

Îi consider pe sovietici printre favoriţii campionatului mondial, chiar dacă mulţi nu vor fi de acord cu mine. Naţionala U.R.S.S. s-a clasificat întotdeauna bine la toate competiţiile la care a participat, atît la olimpiade cît şi la campionatul european, care a văzut-o învingătoare în 1960 şi, mai tîrziu, în 1964, învinsă numai în finală, la Madrid. Marea ei forţă constă în primul rînd în abundenţa de jucători, care e, s-ar putea zice, proporţională cu numărul locuitorilor, şi în al doilea rînd, în excelenta condiţie fizică a jucătorilor. Ei pot alerga tot timpul fără să obosească, cu o viteză şi o mobilitate fantastică. Apoi, mai e şi dorinţa de a ocupa un loc bun în fotbalul mondial, care face ca randamentul să fie maxim în toate meciurile.

Jucătorii sovietici nu sînt individualişti, ei practică un joc colectiv ; singurul lucru care le lipseşte este inspiraţia caracteristică latinilor, fantezia. Jocul lor poate fi întotdeauna studiat. Dacă ar juca cu puţină improvizaţie, ar fi realmente imbatabili.

Tehnica sovieticilor nu e de superclasă, dar se dovedeşte foarte eficace : toţi ştiu să joace cu ambele picioare şi cu capul. Şi, mai ales, balonul nu e niciodată considerat pierdut. În meciul cu Brazilia, în ciuda climei nefamiliare şi a condiţiilor grele de deplasare, aceste calităţi au ieşit foarte bine în evidenţă, ceea ce a permis echipei U.R.S.S. să surmonteze handicapul iniţial de două goluri şi să egaleze în repriza secundă. Un mare rol l-au jucat condiţia fizică şi temperamentul jucătorilor.

Toţi fotbaliştii sovietici au simţul anticipării şi dîrzenia lor care, de altfel, rămîne totdeauna în limitele regulamentului, e nemaipomenită. Toţi muncesc mult,

Valeri Voronin

iar atacanţii se retrag cînd sînt atacaţi, pentru a putea porni de departe, în special cu extremele, care sînt foarte rapide.

Cel mai bun jucător e Lev Iaşin, bine cunoscutul portar de clasă absolută, stăpîn necontestat în zona lui şi chiar dincolo de ea. Iaşin se comportă de multe ori ca un jucător de sine stătător şi se transformă în al doisprezecelea om al echipei. Dacă apărarea sovietică pare adesea ermetică e pentru că Iaşin este prezent în două posturi : de portar şi de jucător. În plus ştie să încurajeze şi să organizeze extraordinar apărarea. Mingea aruncată de el cu mîna vine cu forţa unui şut şi atinge centrul terenului.

Un alt jucător foarte bun e Voronin, care ar trebui avut în vedere pentru titlul de cel mai bun mijlocaş al campionatului mondial : clasă înaltă, viziunea jocului, muncă permanentă, rezistenţă ; la nevoie ştie să oprească foarte bine atacul adversarilor.

Extrema dreaptă, Metreveli, are clasă şi o viteză admirabilă. Dribleazâ uşor şi fenta lui favorită e aceea tipică a lui Garrincha : simulează că pasează spre centru, dar trimite mingea lateral, cu latura exterioară a piciorului.

Pe Ivanov îl consider unul dintre cei mai buni interi din lume şi sînt sigur că în Anglia va face încă o dată proba minunatelor lui calităţi.

Banişevski este un jucător rapid, mobil, agresiv, capabil să anuleze apărarea adversă cu pasele lui spre extreme, cu cursele lungi şi „oportunismul" său.

Dar marea forţă a fotbalului rus rămîn comportamentul şi acţiunile colective, o înţelegere aproape absolută şi anonimatul — atît pe teren cît şi în afara lui, cu o completă absenţă a cultului vedetismului, care e semnul unei anumite ideologii sportive.

În concluzie, cred că U.R.S.S. va fi un adversar de temut în faza finală a campionatului mondial şi va tulbura pînă atunci somnul brazilienilor şi al englezilor.

DISCIPLINA TRUPULUI

Mic tratat de gimnastică

În 1885, medicul german Schräber a scris primul manual de „gimnastică medicală de cameră sau prezentarea şi descrierea unor mişcări medicalo-gimnastice care nu cer aparate, nici instalaţii, de aceea pot fi executate oriunde şi oricînd, indiferent de vîrstă şi de sex". Într-un răstimp scurt cartea a fost tradusă în multe limbi. Numai în germană a atins 50 de ediţii.

Interesul pentru gimnastica de cameră a crescut enorm, totuşi amatorii au încetat curînd să o practice. Lipsea ceva manualului dr. Schräber, o rotiţă importantă.

Dar moda se născuse. Perioada respectivă a cunoscut o adevărată înflorire a sistemelor de gimnastică. În Germania, F. L. Jan a fundamentat sistemul de gimnastică germană. În Cehoslovacia s-a născut celebrul sistem al Sokolilor, în Suedia — gimnastica suedeză. Sisteme, sisteme, sisteme...

Tocmai asta, însă, lipsea manualului dr. Schräber. El cuprindea 45 de exerciţii, din care fiecare îşi putea alege cîteva. Dar oamenii nu vroiau să aleagă. Ei cereau un sistem gata întocmit.

Un astfel de sistem a apărut curînd. El a fost creat în 1904 de inginerul militar danez Johann Müller. Müller avea, neîndoielnic, fler comercial. El şi-a intitulat cartea „Sistemul meu", adăugînd : „15 minute în fiecare zi şi vei fi sănătos !" Sistemul lui Müller s-a bucurat de un enorm succes.

Spre deosebire de manualul lui Schräber, cartea lui Müller nu era numai citită, ci şi folosită. Ca să fim drepţi, trebuie să spunem că sistemul lui nu era de loc rău. El se compunea din 18 exerciţii bine alese, a căror influenţă asupra organismului fusese studiată în prealabil. Müller a fost cel dintîi care a propus completarea exerciţiilor de gimnastică cu hidroterapie. Inginerul danez a devenit astfel unul dintre cei mai populari oameni de la începutul secolului nostru.

Omenirea a făcut multă vreme gimnastică după „sistemul lui Müller". În unele ţări mai face şi azi.

Dar sistemul lui Müller nu era unicul. După primele lui succese de răsunet au apărut şi alte manuale. Unele propuneau reducerea exerciţiilor de la 15 la 10 minute, pentru economie de timp, promiţînd aceleaşi rezultate. S-a născut o concurenţă acerbă. Atunci Müller a creat un complex de exerciţii de numai cinci minute şi a cîştigat lupta. Oricum, toate aceste sisteme au avut bunul rezultat că i-au silit pe oameni să se gîndească la sănătatea lor.

Astăzi, milioane de oameni îşi încep ziua cu exerciţii de gimnastică. Acestea izgonesc somnolenţa şi moleşeala, pun sîngele în mişcare, accelerează procesul de intrare a organismului în ritmul zilnic.

În afară de asta, gimnastica este un gen de antrenament uşor. Ea dezvoltă musculatura, îmbunătăţeşte respiraţia şi activitatea organelor interne. Dar e greşit să se creadă că gimnastica rezolvă integral problema dezvoltării fizice. Müller se înşela cînd dădea garanţii că cele 15 minute de

„Nu veţi găsi nici un om care să se declare împotriva gimnasticii. Totuşi foarte, foarte mulţi nu o practică".

gimnastică pe zi sînt baza sănătăţii. Nu, gimnastica zilnică e numai primul pas. Al doilea este sportul.

Sportivii transformă adesea gimnastica în antrenament de dimineaţă. În acest caz scopul gimnasticii este de a le perfecţiona tehnica şi a le dezvolta calităţile fizice.

Dar să-i lăsăm pe sportivi şi să ne întoarcem la oamenii obişnuiţi. Ca şi pe vremea lui Müller, cei mai mulţi fac gimnastică zilnic, timp de aproximativ 5—15 minute. Dar oare, vă puteţi întreba, sistemul lui Müller n-a îmbătrînit ? În principiu, nu. Cu toate că complexele moderne sînt, firesc, alcătuite la un înalt nivel ştiinţific şi cuprind exerciţii mai eficiente.

Gimnastica înseamnă sănătate, vigoare şi bună dispoziţie. Nu veţi găsi nici un om care să se declare împotriva gimnasticii. Totuşi, foarte, foarte mulţi nu o practică. Unii din lene, alţii fiindcă n-au voinţă, sînt inerţi, comozi, sau cred că pot trăi mult şi fără gimnastică. Păcat, foarte păcat. Fiindcă gimnastica ajută enorm organismul şi stă la baza ritmului zilei, despre care vom vorbi într-un număr viitor.

V. Zaţiovski, A. Kulakov

SUVENIR DIN U. R. S. S.

Cînd vama spune da...

Numărul turiştilor care vizitează Uniunea Sovietică creşte de la an la an. Foarte curînd el va atinge cifra de un milion (anual, bineînţeles).

Cînd, copleşiţi de impresiile culese în timpul călătoriei oaspeţii străini ajuns din nou la frontieră, ei deschid cu plăcere (şi fără emoţie) valizele. Fiindcă înăuntru au obiecte pentru care chiar şi cei mai severi vameşi spun da : suvenire.

Industria suvenirelor se bucură de o atenţie tot mai mare. Întreprinderile şi cooperativele meşteşugăreşti care produc mici obiecte-amintire sînt răspîndite pe tot teritoriul Uniunii Sovietice. Astfel încît vizitatorii străini, făcînd tîrguieli în magazinele din Moscova sau Leningrad, Kiev sau Odesa, Ialta sau Tbilisi, Erevan sau Taşkent etc., etc., au posibilitatea să achiziţioneze suvenire care reprezintă arta multinaţională a popoarelor U.R.S.S.

Fotografia noastră înfăţişează două noi tipuri de „suvenire", care vor fi neîndoielnic apreciate de turişti : scrumieră cu suport de chibrituri şi un serviciu de ouă, confecţionate din metal.

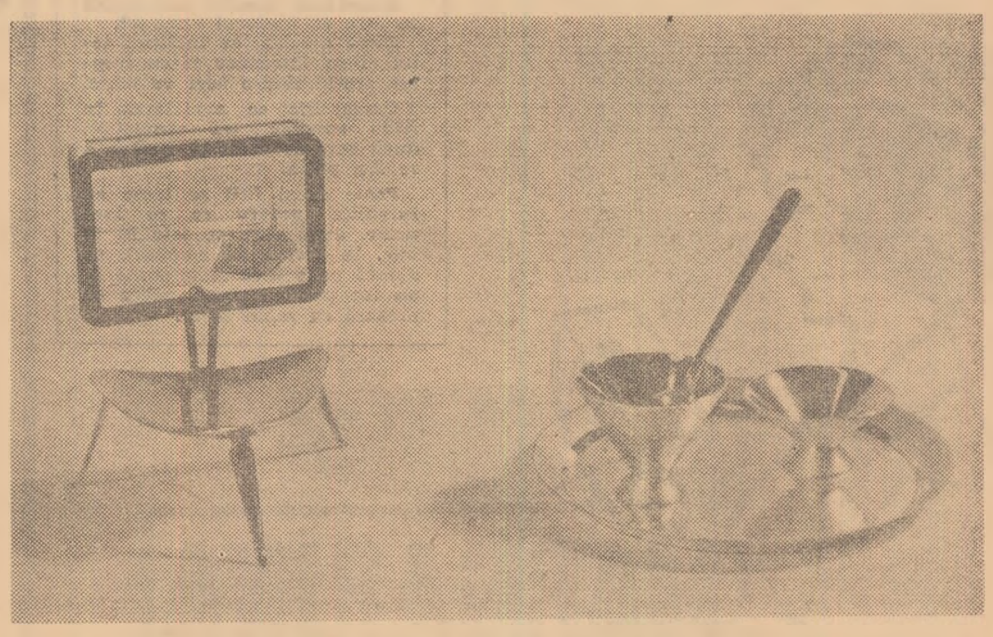

40 460 REDACŢIA : Bucureşti, Piaţa „Scînteii". Tel. 17.60.10. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.
Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii.